

Miejski Ośrodek
Pomocy Społecznej

Druk nr 253/2012
Projekt z dnia 15.06.2012r.

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi za rok 2011

p.o. DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łodzi
Mawoj
mgr Małgorzata Wozniak

SPECJALISTA PRACY SOCJALNEJ
Anna Rosławska
Anna ROSŁAWSKA

p.o. DYREKTORA
Departamentu Spraw Społecznych
Lutza Staszczak-Gąsiorek
Lutza Staszczak-Gąsiorek

WICEPREZYDENT MIASTA
Krzysztof Piątkowski
Krzysztof Piątkowski

Spis treści

Wstęp		4
I	Struktura wydatków w zakresie realizowanych zadań ustawowych	5
II	Pomoc środowiskowa na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych mieszkańców Łodzi	8
	2.1 Klienci pomocy społecznej korzystający z systemu świadczeń wspomagających osoby i rodziny	8
	2.2 Powody przyznania pomocy	8
	2.3 System świadczeń finansowych	9
	2.4 Realizacja wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	10
	2.5 Projekt „Apteka Komunalna”	11
	2.6 Wynagrodzenia dla opiekunów prawnych	11
III	Współdziałanie MOPS z podmiotami niepublicznymi w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej	12
IV	Pomoc rodzinie i dziecku	14
	4.1 Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego	14
	4.2 Programy dla dzieci i rodziców	14
	4.3 Poradnictwo prawne, psychologiczne, rodzinne, terapia rodzin	15
	4.4 Łódzkie Dni Rodziny	15
	4.5 Wojewódzki Bank Danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz o rodzinach zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka	15
	4.6. Rodziny zastępcze i pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych	16
	4.6.1 Spokrewnione i niespokrewnione rodziny zastępcze	16
	4.6.2 Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze	16
	4.6.3 Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze	16
	4.6.4 Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze	16
	4.7 Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych	17
	4.8 „Program Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w Mieście Łodzi”	17
	4.9 Oddział Preadopcyjny	20
	4.10 Placówki opiekuńczo-wychowawcze	21
	4.11 Mieszkania usamodzielnienia	23
	4.12 Mieszkania chronione dla byłych wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego (domów dziecka)	23
	4.13 Usamodzielnianie wychowanków	24
	4.14 Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	24
	4.15 Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	24
	4.16 Dom Międzypokoleniowy „Bednarska”	25
V	Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym	25
	5.1 Usługi opiekuńcze	25
	5.2 Dienne Domy Pomocy Społecznej	26
	5.3 Poradnictwo specjalistyczne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	26
	5.4 Grupa Wsparcia Matek Wychowujących Dzieci Niepełnosprawne	26
	5.5 Klub ZERiI „Tatarak”	27
	5.6 Domy Pomocy Społecznej	27
	5.7 Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	29
	5.8 Orzekanie o niepełnosprawności	31
	5.10 Opłacanie składki zdrowotnej	32
VI	Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom	32
	6.1 Specjalistyczne usługi opiekuńcze	32
	6.2 Środowiskowe Domy Samopomocy	32
	6.3 Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi	33
	6.4 Domy Dziennego Pobytu dla Osób Niepełnosprawnych	33

VII	Pomoc osobom bezdomnym	34
7.1	Udzielanie schronienia (schroniska i noclegownie)	34
7.2	Mieszkania readaptacyjne	35
7.3	Świetlica dla Osób Bezdomnych	35
7.4	Program osłonowy „Autobus dla bezdomnych i potrzebujących”	35
7.5	Punkt Pomocy Charytatywnej	36
7.6	Realizacja Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej – PEAD	36
VIII	Wydawanie decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	37
8	Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	37
IX	Pomoc osobom i rodzinom z problemem bezrobocia	37
9.1	Projekt systemowy „Nowy Obraz Pomocy Społecznej w Łodzi”	37
9.2	Centrum Pomocy Niematerialnej	38
9.3	Prace społecznie użyteczne	39
X	Udzielanie wsparcie osobom i rodzinom, w których występuje problem uzależniania od alkoholu i środków psychoaktywnych	40
10.1	Pomoc uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom	40
10.1.1	Hostel dla osób uzależnionych od alkoholu	40
10.1.2	Specjalistyczne placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym	40
10.1.3	Centrum Integracji Społecznej	41
10.1.4	Grupa Wsparcia Anonimowych Alkoholików	41
10.1.5	Jadłodajnie i kuchnie społeczne	41
10.1.6	Bank Żywności	42
10.2	Pomoc uzależnionym od substancji psychoaktywnych	42
10.2.1	Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny	42
10.2.2	Program reintegracji zawodowej	42
10.2.3	Programy reintegracji społecznej	42
XI	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	43
11.1	MOPS, jako partner w realizacji Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	43
11.1.1	Realizacja procedury „Niebieska Karta”	44
11.2	Specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy	44
11.3	Szkolenia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	45
XII	Pomoc repatriantom	45
XIII	Pomoc cudzoziemcom	46
XIV	Praca socjalna	46
XV	Kontrole merytoryczno-finansowe	46
15.1	Kontrole wewnętrzne	46
15.2	Kontrole zewnętrzne	49
XVI	Struktura organizacyjna i zatrudnienie w pomocy społecznej	49
16.1	Struktura organizacyjna MOPS	49
16.2	Zatrudnienie	50
16.3	Pracownicy socjalni zatrudnieni w MOPS	50
16.4	Szkolenia wewnętrzne	51
16.5	Udział pracowników MOPS w szkoleniach organizowanych przez podmioty zewnętrzne	51
XVII	Najbardziej istotne działania MOPS w 2011 r.	53
XVIII	Działania planowane na rok 2012	58
XIX	Potrzeby w zakresie pomocy społecznej	59

Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi jest samodzielną jednostką organizacyjną Miasta powołaną Uchwałą Nr VI/84/90 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 12 grudnia 1990 r. w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

MOPS jest organizatorem, koordynatorem i wykonawcą zadań z zakresu pomocy społecznej podejmowanych na rzecz mieszkańców Miasta, określonych w przepisach prawa, a w szczególności w ustawach:

- z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.),
- z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2259 z późn. zm.),
- z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536),
- z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 nr 205 poz. 1585 z późn. zm.),
- z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 1994 r. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.),
- z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),
- z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.),
- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r., poz. 124 z późn. zm.),
- z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532 z późn. zm.),
- z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (tekst jednolity Dz.U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 z późn. zm.),
- z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.).

Zadania wynikające z wyżej wymienionych ustaw Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował w ramach działalności własnej oraz za pośrednictwem innych podmiotów – w oparciu o zawarte umowy.

I. Struktura wydatków w zakresie realizowanych zadań ustawowych

Środki finansowe na realizację przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zadań z zakresu pomocy społecznej pochodziły z budżetu Miasta i dotacji rządowych.

Realizowane zadania podzielone były na zadania własne (gminy i powiatu) oraz zadania zlecone (gminie i powiatowi).

W 2011 roku wydatki MOPS na realizację zadań własnych i zleconych wyniosły łącznie **260 977 554,44 zł**, w tym:

- **132 116 174,90 zł** - wydatkowano na zadania własne gminy,
- **3 058 755,70 zł** - wydatkowano na zadania zlecone gminie,
- **117 882 436,34 zł** - wydatkowano na zadania własne powiatu,
- **2 140 498,19 zł** - wydatkowano na zadania zlecone powiatowi,
- **5 779 689,31 zł** - wydatkowano na zadania realizowane na podstawie zawartych porozumień.

Wydatkowano również kwotę **8 756 518,00 zł** pochodzącą z funduszu celowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Struktura wydatków

Środki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej wydatkowano w szczególności na:

1. Świadczenia na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych mieszkańców Miasta

Na pomoc w formie świadczeń wydatkowano ogółem **64 724 752,96 zł**.

Na kwotę tę składały się zasiłki celowe, okresowe, stałe i inne określone w ustawie o pomocy społecznej, pomoc udzielona w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (zasiłki celowe i posiłki), zasiłki na posiłki w jadalniach i kuchniach społecznych, zasiłki celowe wypłacone ramach projektu „Apteka Komunalna”, zasiłki celowe wypłacone w ramach Projektu systemowego „Nowy Obraz Pomocy Społecznej w Łodzi” oraz wynagrodzenia dla opiekunów prawnych. W kwocie tej mieściły się również koszty związane z dystrybucją świadczeń.

2. Pomoc rodzinie i dziecku

Na pomoc rodzinie i dziecku wydatkowano ogółem **55 975 330, 48 zł**.

Wydatki związane z udzielaniem pomocy rodzinie i dziecku (pomocy środowiskowej i stacjonarnej) przeznaczone były na:

- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych i ognisk wychowawczych) - 1 081 612,71 zł,
- realizację programów osłonowych dla dzieci i rodziców – 26 320,00 zł,
- poradnictwo prawne, psychologiczne, rodzinne i terapię rodzinną – 346 264,00 zł,
- organizację Łódzkich Dni Rodziny – 31 200,73 zł,
- prowadzenie Wojewódzkiego Banku Danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie i o kandydatach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz o rodzinach zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka - 36 057,00 zł,
- świadczenia dla rodzin zastępczych i pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych – 17 126 910,61 zł,
- realizację „Program Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w Mieście Łodzi” – 2 072 520,43 zł (w kwocie tej nie ujęto wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych różnych typów, które wykazano w kwocie świadczeń dla rodzin zastępczych oraz składek zdrowotnych, które

wykazano w pozycji „opłacanie składki zdrowotnej”. Całkowity koszt Programu wynosił 3 576 236,71 zł),

- prowadzenie Oddziału Preadopcyjnego – 330 000,00 zł,
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych i pobyt dzieci na terenie innych powiatów – 33 067 090,95 zł,
- prowadzenie mieszkań chronionych dla byłych wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego (domów dziecka) – 96 681,30 zł,
- usamodzielnianie wychowanków – 1 417 261,75 zł,
- prowadzenie Domu Samotnej Matki dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży – 343 411,00 zł.

3. Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

Na pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym wydatkowano ogółem **101 778 181, 28 zł** w tym na:

- realizację usług opiekuńczych – 13 550 584,38 zł,
- prowadzenie Dziennych Domów Pomocy Społecznej – 6 757 503,97 zł,
- prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych - 34 560,00 zł,
- prowadzenie Domów Pomocy Społecznej – 68 571 372,92 zł,
- rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych – 9 293 293,92 zł,
- orzekanie o niepełnosprawności – 1 473 670,79 zł,
- opłacanie składki zdrowotnej - 2 097 195,30 zł.

4. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom

Na pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom wydatkowano ogółem **6 098 292, 76 zł**, w tym na:

- realizację specjalistycznych usług opiekuńczych – 582 420,00 zł,
- prowadzenie Środowiskowych Domów Samopomocy – 2 170 202,31 zł,
- prowadzenie Mieszkań Chronionych – 650 935,00 zł,
- prowadzenie Domów Dziennego Pobytu dla Osób Niepełnosprawnych i refundacja kosztów pobytu w placówce mieszkańca Tuszyna – 2 694 735,45 zł.

5. Pomoc osobom bezdomnym

Na pomoc osobom bezdomnym wydatkowano ogółem **2 488 479, 95 zł**.

Wydatki związane z udzielaniem pomocy bezdomnym przeznaczone były na:

- prowadzenie schronisk, noclegowni i Mieszkań Readaptacyjnych – 2 322 818,95 zł,
- prowadzenie Świetlicy dla Bezdomnych – 55 000,00 zł,
- realizację programu osłonowego „Autobus dla bezdomnych i potrzebujących” – 57 592,00 zł,
- prowadzenie Punktu Pomocy Charytatywnej – 19 941,00 zł,
- realizację Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej PEAD – 33 128,00 zł.

6. Pomoc osobom bezrobotnym

W 2011 na pomoc osobom bezrobotnym w ramach realizacji projektu systemowego „Nowy obraz pomocy społecznej w Łodzi” wydatkowano kwotę **6 007 704,03 zł**.

W kwocie tej nie uwzględniono środków wydatkowanych na zasiłki celowe wypłacone uczestnikom projektu (kwota wykazana została w pozycji „świadczenia na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych mieszkańców Miasta”) oraz kwoty wydatkowanej na opłacenie składki zdrowotnej za uczestników projektu (kwota wykazana została w pozycji dotyczącej składki zdrowotnej).
Rzeczywisty koszt realizacji projektu – 6 606 245, 01 zł.

7. Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i środków psychoaktywnych

Na pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i środków psychoaktywnych wydatковано ogółem **1 067 982,00 zł.**

W skład wydatków poniesionych na pomoc osobom uzależnionym od alkoholu wchodziło:

- prowadzenie hostelu – **40 000,00 zł,**
- prowadzenie specjalistycznych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z problemem alkoholowym – **654 142,00,**
- Centrum Integracji Społecznej – **123 840,00 zł,**
- prowadzenie Banku Żywności – **140 000,00 zł.**

Wydatki łącznie: **957 982, 00 zł.**

Wydatki na pomoc uzależnionym od środków psychoaktywnych poniesione zostały z tytułu:

- prowadzenia Ośrodka Rehabilitacyjno-Readaptacyjnego – **80 000,00 zł,**
- realizacji programów reintegracji zawodowej i społecznej osób uzależnionych – **30 000,00 zł.**

Wydatki łącznie: **110 000, 00 zł.**

8. Pomoc rodzinie w sytuacji kryzysowej i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Na pomoc rodzinie w sytuacji kryzysowej i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wydatковано ogółem **401 146, 73 zł.**

W ramach tej kwoty:

- pokryto koszty koordynacji działań Interdyscyplinarnych Zespołów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w wysokości **18 246,73 zł,**
- pokryto koszty prowadzenia Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w wysokości **313 900,00 zł,**
- pokryto koszty szkolenia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wysokości **24 000,00 zł,**
- pokryto koszty szkolenia w zakresie ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego w wysokości **45 000, 00 zł.**

9. Pomoc repatriantom

Na pomoc repatriantom w 2011 r. w celu realizacji zadania „Pomoc dla repatriantów” związku z programem „RODAK” wydatковано ogółem **162 013, 52 zł.**

Na kwotę tę składały się:

- świadczenia na zagospodarowanie i bieżące utrzymanie, przyznane repatriantom decyzjami Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na ogólną kwotę **21 784,80 zł,**
- zasiłki na bieżące utrzymanie wypłacone 4 rodzinom repatriantów przybyłych do Łodzi z Republiki Kirgiskiej - w ogólnej kwocie **140 228,72 zł.**

10. Pomoc cudzoziemcom

Na pomoc cudzoziemcom wydatkowano kwotę **17 867, 00 zł.**

Trojgu cudzoziemcom wypłacono świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, tłumaczenie dokumentów oraz udział tłumacza przy załatwianiu spraw urzędowych.

11. Inne wydatkowane środki - 31 012 321,73 zł, w tym:

- **30 754 212,73 zł** na prowadzenie Ośrodka (działalność ogółem i obsługę PFRON),
- **161 111,00 zł** na odpisy na zakładowy fundusz socjalny dla nauczycieli emerytów i rencistów, doksztalcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli,
- **10 000 zł** na świadczenia dla poszkodowanych w wyniku klęsk żywiołowych,
- **86 998,00 zł** na wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Strukturę wydatków MOPS w okresie od 01.01.2011 r. do 31.12.2011 r. z podziałem na rodzaje zadań zawarto w załączniku Nr 1 do Sprawozdania (w załączniku nie wykazano środków PFRON, przeznaczonych na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych). Strukturę wydatków w formie graficznej zawarto w załączniku Nr 2 do Sprawozdania.

II. Pomoc środowiskowa na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych mieszkańców Łodzi

2.1 Klienci pomocy społecznej korzystający z systemu świadczeń wspomagających osoby i rodziny

W roku 2011 z pomocy w formie świadczeń korzystało ogółem **35 463** osób (**26 502** rodzin, **47 674** osób w tych rodzinach) to jest o 1 817 więcej niż w roku 2010 (wzrost o 5,4%). Porównując liczbę osób objętych pomocą do liczby mieszkańców Łodzi (wg prognoz GUS na dzień 30.11.2011 r. liczba mieszkańców wynosiła 726 217) należy stwierdzić, że świadczenia otrzymało **4,9%** łodzian. Podobny odsetek mieszkańców objęty był pomocą w roku 2010 (4,6% mieszkańców).

Najliczniejszą grupę klientów, którym udzielono wsparcia były środowiska jednoosobowe (osoby samotne lub samotnie gospodarujące) oraz rodziny z dziećmi i rodziny emerytów i rencistów.

2.2 Powody przyznania pomocy

Klientami pomocy społecznej były osoby i rodziny, które przy pomocy własnych zasobów i możliwości nie były w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych. Przyczyną braku możliwości były występujące w środowiskach dysfunkcje wynikające m.in. ze złego stanu zdrowia, sytuacji na rynku pracy czy uzależnienia od środków psychoaktywnych. W wielu przypadkach dysfunkcje te były ze sobą sprzężone.

TABELA Nr 1

Rozkład dysfunkcji występujących w środowiskach, objętych pomocą w 2011 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	15 640	29 151
Sieroctwo	51	120
Bezdomność	589	741
potrzeba ochrony macierzyństwa	1 867	6 850
Bezrobocie	13 540	28 124
Niepełnosprawność	9 695	14 133
długotrwała lub ciężka choroba	12 078	18 326
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	4 883	14 262
przemoc w rodzinie	103	279
Alkoholizm	1 136	1 710
Narkomania	73	101
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	398	546
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	72	104
trudności w integracji osób, które otrzymały ochronę uzupełniającą	3	3
zdarzenia losowe	88	184
sytuacja kryzysowa	30	61

Liczby rodzin w kolumnach nie należy sumować, ponieważ powodem przyznania pomocy mogła być więcej niż jedna przesłanka.

Najczęstszymi dysfunkcjami występującymi w rodzinach, którym przyznano pomoc było ubóstwo (59 % ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej), bezrobocie (51,1 % rodzin) i długotrwała lub ciężka choroba (45,6 % rodzin).

Jednocześnie zaobserwowano mniejszą niż, w 2010 r. liczbę rodzin, które otrzymały pomoc z powodu:

- ubóstwa (mniej o 2 374 rodziny, tj. o 15,2% w odniesieniu do ubiegłego roku),
- bezrobocia (mniej o 649 rodzin, tj. o 4,8%),
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (mniej o 534 rodziny, tj. o 10,9%),
- długotrwałej lub ciężkiej choroby (mniej o 404 rodziny, tj. o 3,3%),
- alkoholizmu (mniej o 159 rodzin, tj. o 14%).

2.3 System świadczeń finansowych

Pomoc mieszkańcom Miasta udzielana była w formie zasiłków pieniężnych oraz w formie bezgotówkowej, polegającej na pokrywaniu kosztów świadczeń bezpośrednio realizatorowi pomocy (np. pokrywaniu kosztów posiłków, leków itp.).

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej świadczenia miały charakter stały, okresowy lub celowy (świadczenia jednorazowe przyznawane na zaspokojenie określonej potrzeby np. na zakup żywności, odzieży, opału, leków i in).

TABELA Nr 2

Szczegółowy wykaz świadczeń zrealizowanych przez MOPS w roku 2011

Rodzaj świadczenia	Kwota (w zł)	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Średnia wysokość świadczenia (w zł)
Zasiłki stałe	20 776 822	5 810	56 471	368
Zasiłki okresowe	20 546 552	14 488	95 423	215
Pomoc w formie posiłku	4 789 884	8 208	1 071 605 ^{1/}	4,47
Zasiłki celowe ^{2/}	17 244 761	17 550	112 402	153
Sprawienie pochówku	861 392	302	302	2 852
Zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	72 900	71	87	838
Bilety kredytowane	505	16	22	23
Razem	64 292 816	x	x	x

^{1/} Liczba świadczeń równa się ilości posiłków.

^{2/} W pozycji „Zasiłki celowe” wykazane zostały wszystkie zrealizowane zasiłki, w tym wypłacone w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w ramach projektu „Apteka Komunalna” oraz Projektu systemowego „Nowy Obraz Pomocy Społecznej w Łodzi”.

Spośród świadczeń wypłaconych w minionym roku najwięcej środków wydatkowano na zasiłki stałe. Kolejną pod względem wielkości wydatków formą pomocy były zasiłki okresowe. Natomiast największa grupa świadczeniobiorców korzystała z zasiłków celowych.

2.4 Realizacja wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

W roku 2011 kontynuowano realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Rządowy program dożywiania realizowany był na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2259 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z dnia 17 lutego 2006 r. Nr 25, poz. 186 z późn. zm.). Powyższe akty prawne określają warunki realizacji, adresatów, kryteria przyznawania oraz formy i źródła finansowania pomocy.

W ciągu roku na realizację zadania wydatkowano ogółem **17 665 464 zł**, z czego **4 684 986 zł** tj. w 27% pochodziło z budżetu gminy – (w tym 58 241 zł stanowiły zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności, wykazane w grupie zasiłków celowych), **12 980 478 zł** tj. 73% z budżetu państwa (forma dotacji celowej).

W ramach programu stosowano 2 formy pomocy: wydawanie posiłku lub wypłata zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności.

Pomocą w formie posiłków objęte były dzieci (posiłki spożywano w żłobkach, przedszkolach i szkołach) oraz osoby dorosłe (posiłki spożywano w jadłodajniach i kuchniach społecznych).

Zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności przyznawano w sytuacji braku możliwości zapewnienia posiłku.

Posiłki realizowano w oparciu o przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy i wydane decyzje administracyjne. W przypadku dzieci ustawodawca przewidział możliwość objęcia pomocą bez wywiadu (o objęciu dziecka pomocą decydował dyrektor placówki oświatowej).

TABELA Nr 3

Świadczenia zrealizowane w oparciu o przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy

Rodzaj świadczenia	Kwota (w zł)	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba Świadczeń	Średnia wysokość świadczenia w skali roku (w zł)
Posiłki ogółem	4 658 508	7 837	1 042 452	4,47
- w tym: posiłki dla dzieci	3 702 376	6 948	821 056	4,51
Zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności	12 875 580	14 631	85 457	150,67
Razem:	17 534 088	22 468	x	x

* W przypadku pomocy w formie posiłku liczba świadczeń równa jest liczbie spożytych posiłków.

TABELA Nr 4

Świadczenia zrealizowane bez przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego

Rodzaj świadczenia	Kwota (w zł)	Liczba osób korzystających ze świadczeń	Liczba świadczeń	Średnia wysokość świadczenia (w zł)
Posiłki dla dzieci	131 376	453	29 153	4,51

Środki na realizację Programu wykazano w tabeli Zadania własne gminy – w pozycjach „Pomoc w formie posiłku” oraz „Zasiłki celowe”.

2.5 Projekt „Apteka Komunalna”

Projekt „Apteka Komunalna” skierowany był do najuboższych mieszkańców Łodzi, wymagających pilnego zaopatrzenia w niezbędne leki i środki opatrunkowe.

Celem projektu była poprawa skuteczności leczenia, a także umożliwienie podjęcia leczenia przez osoby najsłabsze ekonomicznie.

Projektem objęte były leki i materiały opatrunkowe wymienione w opracowanym przez Wydział Zdrowia Publicznego Urzędu Miasta Łodzi Pakiecie asortymentowym leków i materiałów opatrunkowych oferowanych przez „Aptekę Komunalną”, finansowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi. W projekcie uczestniczyły przede wszystkim osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, kwalifikujące się do pomocy społecznej w formie zasiłku celowego.

W 2011 r. w ramach projektu zasiłki celowe na zakup leków i materiałów opatrunkowych otrzymały **2 873** osoby na kwotę **880 985 zł**.

Środki na realizację projektu wykazano w tabeli nr 2 - pozycja „Zasiłki celowe”

2.6 Wynagrodzenia dla opiekunów prawnych

MOPS wypłacił 67 opiekunom prawnym 1 119 świadczeń.

Koszt świadczeń wraz z obsługą zadania wyniósł w roku 2011 - **209 135,39 zł**.

III. Współdziałanie MOPS z podmiotami niepublicznymi w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej

W 2011 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi współpracował z organizacjami pozarządowymi, o których mowa w art. 3 ust. 2 lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, **prowadzącymi działalność w zakresie pomocy społecznej**, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób.

W ramach zawartych umów MOPS powierzył **51** podmiotom niepublicznym realizację zadań określonych w tabeli nr 5.

TABELA Nr 5

Wykaz zadań z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez podmioty niepubliczne

Zadania	
I.	Opieka nad rodziną i dzieckiem:
1.	Prowadzenie jednostek specjalistycznego poradnictwa
2.	Tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie: „Punkt wsparcia „Przystanek 13” dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z dzielnicy Łódź-Bałuty”, zorganizowanie obchodów Łódzkich Dni Rodziny
3.	Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych (wsparcia dziennego, socjalizacyjnych, rodzinnych)
4.	Prowadzenie mieszkań chronionych dla osób usamodzielnionych opuszczających całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze
5.	Prowadzenie domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży
6.	Prowadzenie wojewódzkiego banku danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz o rodzinach zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka
Koszt realizacji zadań (1-6) 2 712 505,73 zł	
II.	Zapobieganie umieszczeniu dziecka w opiece zastępczej, rozwój i wsparcie rodzin zastępczych oraz powrót dziecka z opieki zastępczej do rodziny naturalnej (w ramach Programu Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w Mieście Łodzi):
1.	Prowadzenie Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy
2.	Prowadzenie i organizowanie interdyscyplinarnej pomocy w środowisku przez pedagogów ulicy w każdej dzielnicy, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk docelowych, w tym superwizja pedagogów ulicy
3.	Prowadzenie hostelu przy placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej
4.	przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń dla pracowników pomocy społecznej pracujących z rodzinami z „grupy ryzyka”
5.	Organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych
6.	Organizowanie zajęć terapeutycznych dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
7.	Organizowanie dla rodzin zastępczych poradnictwa rodzinnego, grup wsparcia i superwizji,
8.	Organizowanie specjalistycznych szkoleń dla pracowników pomocy społecznej w zakresie wsparcia i współpracy z rodziną zastępczą
9.	Prowadzenie superwizji dla pracowników socjalnych pracujących z rodzinami zastępczymi
10.	Szkolenia doskonalące dla realizatorów metody obejmującej procedury i procesy pracy z rodziną na rzecz jej reintegracji: specjalistyczne dla realizatorów programu, systematyczna superwizja realizatorów
Koszt realizacji zadań (1-10) 1 202 794,76 zł	
III.	Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku, leków oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym:

1.	Zapewnienie miejsc noclegowych w schroniskach, noclegowniach i mieszkaniach readaptacyjnych
2.	Prowadzenie świetlicy dla bezdomnych
3.	Prowadzenie punktu pomocy charytatywnej
4.	Realizacja programu osłonowego pn.: „Autobus dla bezdomnych i potrzebujących”
5.	Realizacja Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej – PEAD
Koszt realizacji zadań (1-5) 1 939 361,00 zł	
IV.	Organizowanie i świadczenie opieki osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność, chorobę lub inne przyczyny, nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu:
1.	Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych
2.	Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi
3.	Prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
4.	Prowadzenie środowiskowych domów samopomocy
5.	Prowadzenie domów pomocy społecznej
6.	Prowadzenie Dziennych Domów Pomocy Społecznej
7.	Prowadzenie jednostek specjalistycznego poradnictwa dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin
Koszt realizacji zadań (1-7) 19 336 005,20 zł	
V.	Zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie (w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie):
1.	Prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy
2.	Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
Koszt realizacji zadań (1-2) 337 900,00 zł	
VI.	Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem alkoholu, przemocą domową i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne (w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych):
1.	Organizowanie i prowadzenie hosteli dla osób z problemem alkoholowym
2.	Organizowanie i prowadzenie bank żywności
3.	Prowadzenie jadalni i kuchni społecznych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin (dorosłych i dzieci)
4.	Organizowanie i prowadzenie specjalistycznych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym
5.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrum integracji społecznej dla osób uzależnionych od alkoholu
6.	Szkolenia dla pracowników samorządów i instytucji realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych
Koszt realizacji zadań (1-6) 1 984 467,00 zł	
VII.	Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem substancji psychoaktywnych (w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii):
1.	Organizowanie i prowadzenie ośrodków rehabilitacyjno - readaptacyjnych (hosteli) dla osób uzależnionych i szkodliwie używających substancje psychoaktywne, które ukończyły program terapeutyczny
2.	Realizacja programów reintegracji zawodowej dla bezrobotnych osób uzależnionych lub szkodliwie używających, które ukończyły program terapeutyczny
3.	Realizacja programów reintegracji społecznej dla osób uzależnionych lub szkodliwie używających, które ukończyły program terapeutyczny
Koszt realizacji zadań (1-3) 110 000,00 zł	
Ogólny koszt realizacji zadań 27 623 033,69 zł	

Ogółem na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej przekazano podmiotom niepublicznym kwotę **27 623 033,69 zł.**

IV. Pomoc rodzinie i dziecku

4.1 Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego

W 2011 r. placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego tj. świetlice środowiskowe i ogniska wychowawcze prowadzone były przez MOPS i podmioty niepubliczne.

TABELA Nr 6

Placówki opiekuńczo wychowawcze według podmiotu prowadzącego

Podmiot prowadzący	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba korzystających
Miasto (MOPS)	4	100	156
Podmioty niepubliczne	26	965	1 253
Razem	48	1 085	1 635

MOPS prowadził 4 świetlice środowiskowe, 10 podmiotów niepublicznych prowadziło 8 świetlic środowiskowych i 18 Ognisk Wychowawczych.

Podmioty niepubliczne realizujące zadanie to m. in.: Oddziały Dzielnicowe TPD, Stowarzyszenie Oratorium im. Św. Dominika Savio i Oratorium im. Św. Jana Bosko, Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki Sióstr Salezjanek, Stowarzyszenie Centrum Wsparcia Terapeutycznego.

Głównym celem placówek jest udzielanie dzieciom pomocy w przezwyciężaniu trudności szkolnych, przekazywanie pozytywnych wzorców zachowań i pożądaných społecznie wartości oraz kształtowanie praktycznych umiejętności koniecznych do prawidłowego funkcjonowania w życiu. Podczas pobytu w placówkach dzieci odrabiały lekcje - miały możliwość korzystania z indywidualnych konsultacji, zajęć wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych. Pozostałe cele realizowane były podczas zabaw, inscenizacji, treningów w odgrywaniu ról społecznych itp. W każdej placówce dzieci miały zapewniony ciepły posiłek.

Wydatki związane z prowadzeniem placówek ogółem: **1 081 612,71 zł.**

4.2 Programy dla dzieci i rodziców

W roku 2011 realizowany był program osłonowy pn.: „Punkt wsparcia „Przystanek 13” dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z dzielnicy Łódź-Bałuty”. Bezpośrednim realizatorem programu był Caritas Archidiecezji Łódzkiej z siedzibą w Łodzi przy ul. Gdańskiej 111. Program miał na celu poprawę sytuacji życiowej dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z dzielnicy Łódź-Bałuty poprzez określenie ich potrzeb i towarzyszenie im w procesie wychowawczym, aby ulica nie stała się ich głównym miejscem życia.

W ramach programu organizowane były zajęcia edukacyjne, koła zainteresowań i zajęcia terapeutyczne, mające wpływ na rozwój emocjonalny i intelektualny dzieci i młodzieży. Prowadzono również pracę z rodzinami dzieci, zmierzającą do odbudowy więzi rodzinnych.

W 2011 r. w programie wzięło udział **36** dzieci.

Wydatki związane z realizacją programu : **26 320,00 zł.**

4.3 Poradnictwo prawne, psychologiczne, rodzinne, terapia rodzinna

W 2011 roku 7 organizacji pozarządowych tj: Stowarzyszenie Promocji Zdrowia i Psychoterapii, Centrum Służby Rodzinie, Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Łódzkie Towarzystwo Wspierania Dziecka i Rodziny „Lokomotywa”, Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii, Centrum Praw Kobiet oraz Fundacja Pomocy Rodzinie „Opoka” prowadziły terapię rodzinną oraz poradnictwo z zakresu:

- porad prawnych (głównie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów),
- porad psychologicznych (diagnozowanie, profilaktyka i terapia),
- porad związanych z funkcjonowaniem rodziny (głównie dotyczących problemów wychowawczych, opieki nad osobami niepełnosprawnymi).

Pomocy udzielono **9 067** osobom.

Wydatki związane z realizacją zadania : **346.264,00 zł.**

4.4 Łódzkie Dni Rodziny

W 2011 r. Centrum Służby Rodzinie na zlecenie Miasta Łódź, reprezentowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, zorganizowało **XVIII Łódzkie Dni Rodziny**, podczas których odbyły się cykle warsztatów, spotkań i konferencji promujących rodzinę, jako środowisko prawidłowego rozwoju człowieka i przeciwdziałania patologiom społecznym.

W ramach ŁDR zorganizowano:

- spotkanie integracyjne podopiecznych i wolontariuszy Funduszu Ochrony Macierzyństwa,
- seminarium „Rodzina a polityka samorządu wobec napojów alkoholowych”,
- koncert zespołu Full Power Spirit pt. „Młodzi o stronie Rodziny”,
- XII-lecie Szkoły Rodzicielstwa im. prof. W. Fijałkowskiego,
- spotkanie środowiska medycznego – Standardy postępowania w opiece okołoporodowej,
- festyn rodzinny „Rodzina się bawi”,
- XII Zjazd Rodzin adopcyjnych,
- 3 audycje radiowe,
- konferencję i warsztaty „Miłość i odpowiedzialność – zdrowie i postawy prokreacyjne nastolatków”,
- rodzinną majówkę w Prawdzie śladami prof. Włodzimierza Fijałkowskiego.

W Łódzkich Dniach Rodziny udział wzięło ok. 5.000 osób.

Wydatki związane z realizacją Łódzkich Dni Rodziny : **31.200,73 zł.**

4.5 Wojewódzki Bank Danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz o rodzinach zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka

Centrum Służby Rodzinie Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w ramach umowy zawartej z Miastem Łódź (MOPS) prowadziło **Wojewódzki Bank Danych** o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach do sprawowania zastępczych form opieki i wychowania rodzinnego.

W 2011 r. w ramach działalności Banku Danych:

- zarejestrowano **54** dzieci zgłoszonych do przysposobienia z województwa łódzkiego,
- dla **24** dzieci pozyskano rodzinę adopcyjną na terenie województwa i kraju,
- **27** dzieci uzyskało kwalifikację do adopcji z przemieszczeniem poza granice kraju,
- dla **2** dzieci pozyskano rodziny we własnym zakresie,

- zakończono procedurę adopcyjną z przemieszczeniem poza granice kraju dla **11** dzieci, zgłoszonych do Banku w latach 2008-2010 r.

Wydatki związane z prowadzeniem Wojewódzkiego Banku Danych : **36 057,00 zł.**

4.6 Rodziny zastępcze i pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych

4.6.1 Spokrewnione i niespokrewnione rodziny zastępcze

W 2011 r. MOPS objął pomocą **1 100 rodzin zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych z dzieckiem** (957 spokrewnionych i 143 niespokrewnionych), w których umieszczonych było **1 354** dzieci (1 175 dzieci w rodzinach spokrewnionych i 179 dzieci w rodzinach niespokrewnionych).

Wydatki dotyczące częściowego pokrycia kosztów utrzymania dzieci oraz koszty wyprawek na zagospodarowanie dzieci w nowoutworzonych rodzinach zastępczych i okresowej pomocy losowej w wyżej wymienionych typach rodzin, wyniosły łącznie **9 825 937,38 zł.**

4.6.2 Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze

W ramach podpisanych z rodzinami umów w 2011 r. na terenie Miasta funkcjonowały łącznie **24** zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego, które dysponowały **59** miejscami rotacyjnymi. W rodzinach tych przebywało **112** dzieci.

Spośród tej grupy dzieci:

- 152 powróciło do domu rodzinnego,
- 12 zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych długoterminowych,
- 21 umieszczono w rodzinach adopcyjnych,
- 15 umieszczono w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Pozostałe dzieci przebywają nadal w rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego, oczekując na uregulowanie przez sąd rodzinny sytuacji prawnej. W 2011 r. MOPS zawarł 2 umowy na prowadzenie zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego z 5 miejscami rotacyjnymi.

Łączna kwota środków wydatkowanych na prowadzenie tego typu rodzin (wynagrodzenia oraz pomoc pieniężna na utrzymanie dziecka) wyniosła w 2011 r. **1 467 090,98 zł.**

4.6.3 Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze

W minionym roku w Łodzi funkcjonowało **15** zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem wielodzietnych rodzin zastępczych, w których przebywało **76** dzieci. Łączna kwota środków wydatkowana na prowadzenie tego typu rodzin (wynagrodzenia oraz pomoc pieniężna na utrzymanie dziecka) wyniosła **1 063 976,54 zł.**

4.6.4 Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze

W 2011 r. funkcjonowało **7** zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzin zastępczych, w których przebywało **9** niepełnosprawnych dzieci.

W 2011 r. MOPS zawarł jedną umowę na prowadzenie zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem specjalistycznej rodziny zastępczej, w której zostało umieszczone jedno dziecko.

Łączna kwota środków wydatkowana na prowadzenie tego typu rodzin (wynagrodzenia oraz pomoc pieniężna na utrzymanie dziecka) wyniosła **275 654,74 zł.**

Liczbę rodzin zastępczych w latach 2008 – 2011 przedstawiono w załączniku Nr 5 do Sprawozdania.

4.7 Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych

446 pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych kontynuowało naukę i z tego tytułu otrzymywało co miesiąc świadczenie pieniężne w wysokości 494,10 zł. Łączny koszt pomocy na kontynuowanie nauki wyniósł w 2011 r. **1 895 411,99 zł**.

Jednorazową pomoc pieniężną na usamodzielnienie wypłacono 117 wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze w łącznej kwocie **558 481,13 zł**, a 115 wychowanków otrzymało pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej o łącznej wartości **205 587,00 zł**.

Ogółem wydatki związane z prowadzeniem rodzin zastępczych na terenie Łodzi i rodzin usytuowanych na terenie innych powiatów, w których przebywały łódzkie dzieci, wyniosły – **17 126 910,61zł**.

4.8 Program Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w Mieście Łodzi

W 2011 r. kontynuowano rozpoczęty w styczniu 2008 r. „**Program Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w Mieście Łodzi**”, opracowany przez zespół specjalistów (w tym przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej) w celu zapewnienia każdemu dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców, stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego.

Realizację Programu przyjętego uchwałą Nr XVII/287/07 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 28 sierpnia 2007 r. przewidziano na lata 2008 – 2013.

Dokument ten pozwolił zaplanować i realizować działania w zakresie profilaktyki opieki nad rodziną i dzieckiem oraz działania umożliwiające rozwój rodzinnych form opieki zastępczej poprzez wprowadzenie na terenie Miasta szczególnych przywilejów dla rodzin zastępczych.

Zasadniczym celem Programu w kilkuletniej perspektywie jest ograniczenie umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rodzinnej opieki zastępczej, co w konsekwencji doprowadzi do ograniczenia instytucjonalnych form opieki, co umożliwi stworzenie w Łodzi, systemu kompleksowego i profesjonalnego wsparcia rodziny i dziecka w środowisku oraz ograniczyć problem sieroctwa społecznego.

W ramach programu realizowano 3 główne cele:

- I Zapobieganie umieszczeniu dziecka w opiece zastępczej.
- II Rozwój i wsparcie rodzin zastępczych.
- III Powrót dziecka z opieki zastępczej do rodziny naturalnej.

I. Zapobieganie umieszczeniu dziecka w opiece zastępczej

Adresatami podejmowanych działań są rodziny z „grupy ryzyka”, tj. rodziny z dziećmi, w których występują czynniki upośledzające prawidłowe wykonywanie funkcji rodzicielskich. W obszarze tym kładzie się szczególny nacisk na profesjonalną, kompleksową pracę z rodziną w jej środowisku naturalnym. Jest to pierwsze ogniwo systemu opieki nad dzieckiem.

Działania wspomagające i wspierające rodzinę w jej środowisku naturalnym polegały m.in. na:

- Kontynuowaniu w każdej Filii MOPS stałej pracy z rodzinami zagrożonymi umieszczeniem dzieci w formach opieki zastępczej przez dwóch specjalistów: psychologa i pedagoga, którzy diagnozowali sytuację rodzin oraz współtworzyli plany pomocy, zawierali z rodzinami kontrakty socjalne, poprzez konsultacje, poradnictwo, doradztwo, udzielali rodzinom pomocy w pokonywaniu problemów wychowawczych, tworzyli zespoły interdyscyplinarne ds. oceny

sytuacji rodziny. **Specjalistycznym wsparciem objęto 645 rodzin, udzielono 3 851 porad i konsultacji.**

- W każdej Filii MOPS dwóch specjalistów pracy z rodziną, pełniło rolę asystenta rodziny. Asystenci rodziny kierowani byli do rodzin zagrożonych umieszczeniem dziecka w zastępczych formach opieki oraz rodzin, do których dziecko powróciło z zastępczej formy opieki. Asystenci rodziny m.in. kształtowali w rodzinach umiejętności racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, wyrabiania nawyku dbałości o czystość mieszkania i higienę osobistą, wspierali rodziny w uzyskaniu odpowiednich kwalifikacji zawodowych, zdobyciu zatrudnienia, stymulowali do samodzielnego załatwiania spraw urzędowych.

Wsparciem asystenta rodziny objęto 183 rodziny.

- Organizowaniu i udzielaniu interdyscyplinarnej pomocy w środowisku, świadczonej przez pedagogów ulicy. Dzieci były włączane w działalność społeczną, uczono je współpracy i współdziałania. Oddziaływania miały m.in. na celu wzmocnienie u dzieci poczucia własnej wartości, odbudowanie relacji i więzi dziecko – rodzice, rozwój zainteresowań i umiejętności aktywnego spędzania wolnego czasu. **W zajęciach edukacyjnych uczestniczyło 134 dzieci.**
- Uruchomieniu w każdej dzielnicy placówki wsparcia dziennego czynnej do godz. 19-tej. W minionym roku funkcjonowały 42 placówki wsparcia dziennego w tym: 26 opiekuńczych, 12 specjalistycznych i 4 publiczne świetlice środowiskowe. W 13 placówkach wydłużono czas pracy do godz. 19-tej, a 3 pracowały również w soboty. **W funkcjonujących placówkach wsparcia dziennego opieką objętych było 2 071 dzieci.**
- Objęciu całodobową opieką dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej tj. zapewnieniu miejsca noclegowego w hostelu działającym przy placówce wsparcia dziennego. Hostel dysponował 4 miejscami rotacyjnymi. **Wsparcie w hostelu uzyskało 29 dzieci.**
- Priorytetowym przyjmowaniu dzieci z „grupy ryzyka” do przedszkoli miejskich. Na wniosek pracownika socjalnego i za zgodą rodziców **316** dzieci z tych środowisk uczestniczyło w zajęciach przedszkolnych.
- Zwiększeniu efektywności oddziaływań pracowników socjalnych pracujących z rodzinami z „grupy ryzyka” poprzez zorganizowanie specjalistycznego szkolenia w zakresie metod i technik pracy z rodziną dysfunkcyjną. W szkoleniu udział wzięło **47** rejonowych pracowników socjalnych. Szkolenie przeprowadzili specjaliści z Centrum Psychoterapii i Szkoleń Psychologicznych w Poznaniu.

II. Rozwój i wsparcie rodzin zastępczych

Adresatami podejmowanych działań byli kandydaci do pełnienia funkcji niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz już funkcjonujące rodziny zastępcze. W obszarze tym kładziono szczególny nacisk na promocję rodzicielstwa zastępczego wśród mieszkańców Łodzi, szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze, a także pozyskanie przywilejów dla funkcjonujących rodzin zastępczych.

W zakresie Celu II zostały podjęte następujące działania:

- Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów na rodziny adopcyjne i zastępcze prowadzone było przez 4 niepubliczne ośrodki adopcyjno - opiekuńcze. Przeszkolonych i zakwalifikowanych zostało **130** rodzin, kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne.
- Kontynuowanie współpracy z zawodowymi rodzinami zastępczymi na podstawie zawartych z MOPS umów zleceń, w tym: z **23** zawodowymi niespokrewnionymi z dzieckiem rodzinami zastępczymi o charakterze pogotowia rodzinnego, w których umieszczono **112** dzieci, z **15** zawodowymi niespokrewnionymi z dzieckiem wielodzietnymi rodzinami zastępczymi, w których opiekę znalazło **76** dzieci oraz z **7** zawodowymi niespokrewnionymi z dzieckiem specjalistycznymi rodzinami zastępczymi, wychowującymi **9** niepełnosprawnych dzieci.
- Organizowanie dla rodzin zastępczych poradnictwa rodzinnego, grup wsparcia i superwizji. Poradnictwem objęto **14** osób, w superwizji uczestniczyło **7** osób, a w spotkaniach grup wsparcia udział wzięło **10** osób.

- Organizowanie zajęć terapeutycznych dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (pomoc psychologiczna i pedagogiczna realizowana w ramach zajęć indywidualnych i grupowych). W zajęciach tych uczestniczyło łącznie **54** dzieci.
- Zapewnienie bezpłatnego przejazdu na liniach komunikacji miejskiej dzieciom wychowującym się w rodzinach zastępczych posiadających czworo i więcej dzieci.
- Zapewnienie **35** dzieciom z rodzin zastępczych, w których wychowuje się troje i więcej dzieci, dofinansowania do zorganizowanych form wypoczynku letniego (500 zł na każde dziecko).
- Zwiększenie efektywności pracy i rozwoju zawodowego pracowników pomocy społecznej współpracujących z rodzinami zastępczymi poprzez umożliwienie **48** pracownikom pomocy społecznej odbycie cyklu szkoleń z zakresu wsparcia i współpracy z rodziną zastępczą oraz **40** z nich uczestniczyło w cyklicznej superwizji prowadzonej przez licencjonowanych superwizorów z Centrum Psychoterapii i szkoleń Psychologicznych w Poznaniu.

III. Powrót dziecka z opieki zastępczej do rodziny naturalnej

Adresatami podejmowanych działań były rodziny, których dzieci przebywały w zastępczych formach opieki. Rodziny, których dzieci opuszczały zastępcze formy opieki i powracały do rodziny naturalnej wymagały systematycznego, długoterminowego, specjalistycznego wsparcia w celu pełnej reintegracji rodziny.

W minionym roku kontynuowano działania zmierzające do unormowania sytuacji życiowej rodziny, umożliwiające jej trwałą reintegrację oraz objęcie systematycznym, długoterminowym, specjalistycznym wsparciem w pełnieniu ról rodzicielskich poprzez:

- Prowadzenie działań terapeutyczno-edukacyjnych z rodzinami, których dzieci czasowo umieszczone były w opiece zastępczej lub są nią zagrożone. W ramach tego działania ośrodki adopcyjno-opiekuńcze pracowały z **555** rodzinami naturalnymi.
- Przeszkolono **30** realizatorów metody obejmującej procedury i procesy pracy z rodziną na rzecz jej reintegracji w zakresie umiejętności towarzyszenia i utrzymywania relacji z rodziną wieloprotblemową i zmarginalizowaną, rozpoznawania i diagnozowania problemów rodziny w zakresie asysty, edukacji, treningu, terapii rodzinnej i psychoterapii, terapii uzależnień - motywowania klientów/podopiecznych do podejmowania zmian. Szkolenia prowadzili specjaliści z Centrum Psychoterapii i Szkoleń Psychologicznych w Poznaniu.

W realizacji programu uczestniczyły organizacje pozarządowe, takie jak:

- Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół „POMOST” (prowadziło Biuro Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy);
- Caritas Archidiecezji Łódzkiej (prowadził i organizował interdyscyplinarną pomoc w środowisku, w tym superwizję pedagogów ulicy);
- Stowarzyszenie „Grupa Pedagogiki i Animacji Społecznej – Łódź” (przygotowywało studentów do podjęcia funkcji pedagogów ulicy, prowadziło i organizowało interdyscyplinarną pomoc w środowisku, w tym superwizję pedagogów ulicy);
- Fundacja na rzecz Kultury Żywej „Białe Gawrony” (prowadziła i organizowała interdyscyplinarną pomoc w środowisku, w tym superwizję pedagogów ulicy);
- Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki Sióstr Salezjanek (prowadziło hostel przy placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej);
- Centrum Psychoterapii i Szkoleń Psychologicznych (przeprowadziło szkolenia dla pracowników pomocy społecznej);
- Centrum Służby Rodzinie (prowadziło Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy);
- Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” (prowadził Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy oraz organizował zajęcia terapeutyczne dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych);
- Oddział Regionalny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci (prowadził Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy);

- Łódzkie Towarzystwo Wspierania Dziecka i Rodziny „Lokomotywa” (prowadziło Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, podejmowało działania terapeutyczno-edukacyjnych z rodzinami, których dzieci umieszczone są w opiece zastępczej poprzez organizowanie grup edukacyjno-terapeutycznych dla rodziców i dzieci);
- Stowarzyszenie Małych Dzieci (organizowało zajęcia terapeutyczne dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych);
- Oratorium im. św. Jana Bosko (organizowało poradnictwo rodzinne, grupy wsparcia i superwizję dla rodzin zastępczych).

Efekty wdrożenia programu w 2011 r. to:

- spadek liczby dzieci oczekujących na umieszczenie w placówkach opiekuńczo – wychowawczych z **98** dzieci w roku 2010 do **86** dzieci w roku 2011,
- utworzenie **2** zawodowych rodzin zastępczych, w których opiekę i wychowanie znalazło **5** dzieci,
- utworzenie **124** spokrewnionych i niespokrewnionych rodzin zastępczych,
- skierowanie **117** dzieci do rodzin adopcyjnych,
- powrót **104** dzieci z zastępczych form opieki do środowiska rodzinnego,
- zwiększenie kompetencji pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych i nauczycieli w zakresie pracy z rodziną naturalną i zastępczą poprzez ich udział w specjalistycznych szkoleniach.

Na realizację celów Programu wydatkowano środki z budżetu Miasta w kwocie **3 586 238,00 zł.**
w tym:

- 1 192 796,05 zł na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe wyłonione w drodze konkursów;
- 960 843,86 zł na wynagrodzenia i koszty utrzymania stanowisk specjalistów (psycholog, pedagog, asystent rodziny);
- 1 405 798,09 zł na wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych różnych typów;
- 26 800,00 zł na dofinansowanie do wypoczynku letniego dla rodzin, w których wychowuje się troje i więcej dzieci.

4.9 Oddział Preadopcyjny

W 2011 roku MOPS kontynuował współpracę z II Szpitalem Miejskim im. L. Rydygiera w Łodzi w zakresie prowadzenia **Oddziału Preadopcyjnego**, do którego przyjmowane były „dzieci niechciane” – porzucone lub pozostawione przez matki w szpitalach położniczych z terenu Łodzi. Oddział dysponował 10 miejscami. Prowadził działalność w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych dzieci, zabezpieczał kompleksową opiekę medyczną, ściśle współpracował z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi oraz innymi instytucjami zajmującymi się opieką nad dzieckiem, a także z rodzinami naturalnymi, zastępczymi i adopcyjnymi.

W minionym roku Oddział objął opieką łącznie **54** noworodki urodzone i pozostawione zarówno w II Szpitalu Miejskim, jak i w oddziałach położniczych innych łódzkich szpitali, z czego **48** dzieci zostało przyjętych w roku 2011.

Decyzją Sądu Rodzinnego 26 noworodków zostało przekazanych do rodzin adopcyjnych, 13 zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego, 11 powróciło do rodziny naturalnej, 4 zostało umieszczonych w Domu Dziecka dla Małych Dzieci.

Wydatki związane z prowadzeniem Oddziału Preadopcyjnego : 330 000,00 zł.

4.10 Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Dzieci i młodzież pozbawiona częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej objęta była pomocą stacjonarną świadczoną w 20 całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych różnego typu z planowaną liczbą miejsc 580. W placówkach tych w ciągu roku przebywało rotacyjnie 889 wychowanków. Ponadto 60 łódzkich dzieci umieszczonych było w placówkach prowadzonych przez inny powiat, a 12 dzieci z innych powiatów przebywało w placówkach usytuowanych na terenie Łodzi.

TABELA Nr 7

Całodobowe placówki wg. typów i podmiotu prowadzącego

Typ placówki	Liczba placówek wg. stanu na dzień 31.12.2011 r.		Liczba miejsc organizacyjnych		Liczba dzieci przebywających (narastająco)	
	Miasto	Podmiot niepubliczny	Miasto	Podmiot niepubliczny	Miasto	Podmiot niepubliczny
Socjalizacyjne (domy dziecka)	9	2	343 ^{1/}	29	433	37
Wielofunkcyjne (Dom Dziecka dla Małych Dzieci)	1	0	90	0	184	0
Rodzinne	2	4	16	27	21	28
Interwencyjne (Pogotowia Opiekuńcze)	2	0	75	0	186	0
	14	6	524	56	824	65

¹ / Liczba miejsc uwzględnia również miejsca w prowadzonych przez placówki mieszkaniach usamodzielnienia.

Z uwagi na uruchomienie Filii pogotowia Opiekuńczego przy ul. Gazowej 8 oraz utworzenie mieszkania usamodzielnienia przy ul. Nawrot 31 liczba miejsc w placówkach w stosunku do 2010 r. uległa zwiększeniu o 35 miejsc.

Placówki Wielofunkcyjne i Interwencyjne prowadzone były wyłącznie przez Miasto. Zadanie prowadzenia placówek socjalizacyjnych i rodzinnych powierzono również podmiotom niepublicznym.

Niepubliczne Domy Dziecka prowadziło Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki Sióstr Salezjanek i Fundacja „Dom w Łodzi”, a Rodzinne Domy Dziecka Fundacja „Happy Kids”.

W ciągu roku do placówek różnego typu **przyjętych** było ogółem **361** dzieci, placówki **opuściło** łącznie **319** wychowanków, w tym:

- 65 powróciło do rodziny naturalnej,
- 30 zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej długoterminowej,
- 12 zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego,
- 31 zostało przysposobionych,
- 111 zostało umieszczonych w innej placówce (75 w placówce typu socjalizacyjnego, 7 w placówkach typu rodzinnego, 2 w placówce wielofunkcyjnej, 1 w placówce typu interwencyjnego, 22 w placówkach resocjalizacyjnych typu MOW i MOS, 3 w DPS, 1 w Zakładzie Poprawczym),
- 3 uzyskało pełnoletniość (samowolnie opuścili placówkę przed ukończeniem 18 roku życia),
- 63 wychowanków się usamodzielniało,
- 4 wychowanków opuściło placówkę interwencyjną (pobyty krótkoterminowe w ramach zabezpieczenia doraźnego w związku z samowolnym oddaleniem z placówek na terenie kraju).

Mimo intensywnych działań propagujących rodzicielstwo zastępcze według stanu na dzień 31.12.2011 r. na miejsce w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego oczekiwało **86** dzieci (o **12** mniej niż na koniec 2010 r.).

We wszystkich placówkach opiekuńczo-wychowawczych realizowane były programy, przeznaczone dla wychowanków, rodziców oraz dla wychowanków i ich rodziców.

- dla wychowanków placówek np.
 - w zakresie doradztwa zawodowego, planowania dalszego kształcenia oraz nabycia umiejętności poruszania się na rynku pracy,
 - usamodzielniających się, w celu przygotowania do dorosłego, samodzielnego życia,
 - którzy opuścili placówkę i zamieszkali w mieszkaniu chronionym – w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w planowaniu dalszej edukacji i poszukiwaniu pracy,
 - celem popularyzacji i poszerzenia wiedzy z zakresu historii Polski – w ramach programu organizowane są wycieczki do miejsc bezpośrednio związanych z danym okresem historycznym, a dzieci poprzez aktywny udział chętniej przyswajają informacje wykraczające poza szkolny program edukacyjny,
 - w celu przeciwdziałania zachowaniom agresywnym – w ramach programu prowadzone są zajęcia socjoterapeutyczne dotyczące uczenia umiejętności prospołecznych, kontrolowania złości, wnioskowania moralnego,
 - w zakresie rozwijania umiejętności komunikowania się, przezwycięzania nieśmiałości oraz tworzenia sytuacji sprzyjających wyrażania własnych uczuć,
 - z problemami zdrowotnymi, w tym hipoterapia, fizjoterapia, terapia psychologiczna,
 - mających problemy z nauką poprzez indywidualną pracę z wychowankiem, w tym z wykorzystaniem komputera, dzieci nadrabiają zaległości szkolne,
 - pragnących rozwijać własne uzdolnienia – celem programu jest nauka odkrywania w sobie świadomości muzycznej, ale również nauka efektywnego wykorzystania czasu wolnego,
 - z problemami logopedycznymi – w celu usunięcia wad i zaburzeń mowy,
 - małoletnich matek – w celu przygotowania do samodzielnego życia po opuszczeniu placówki nauki właściwej opieki nad dziećmi.
- dla rodziców dzieci umieszczonych w placówkach - przede wszystkim w zakresie wzmocnienia więzi pomiędzy rodzicami a dzieckiem oraz motywowania rodziców do ustabilizowania własnej sytuacji i zmiany stylu życia umożliwiającej powrót dziecka do rodziny.

Wychowankowie oraz rodzice dzieci przebywających w placówkach brali również udział w programach organizowanych przez inne podmioty m.in. przez:

- Fundację ABCXXI - celem programu była aktywizacja twórcza i rozwój zainteresowań artystycznych i kulturalnych dzieci,
- Stowarzyszenie „Nadzieja na Euro” – celem programu była, poprzez udział w zawodach sportowych, nauka zdrowego współzawodnictwa oraz rozwój umiejętności ruchowych. Wychowankowie Domu Dziecka nr 3 w Łodzi otrzymali tytuł „Drużyny Fair Play”,
- Uniwersytet Łódzki Wydział Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej – program miał na celu rozwój zainteresowań poznawczych dzieci,
- Łódzkie Towarzystwo Wspierania Dziecka i Rodziny „Lokomotywa” – program kierowany był do rodziców dzieci umieszczonych w placówkach i miał na celu zdobycie przez nich kompetencji wychowawczych, rozumienia potrzeb dzieci, poszukiwania sposobów na radzenie sobie z problemami,
- Rotary Club – program dotyczy wymiany młodzieży, dzięki czemu dzieci mogą poznać inne kraje, ich kulturę, uczyć się języków. W ramach programu wychowankowie Rodzinnego Domu Dziecka w 2011 r. wyjechali do Holandii,
- Business School – program umożliwiał zdobycie kwalifikacji w zawodzie opiekuna,

- Fundację „Robinson Crusoe” – celem programu było przygotowanie dzieci do samodzielnego, odpowiedzialnego życia oraz wyposażenie w umiejętności świadomego kształtowania własnej ścieżki życiowej,
- Politechnikę Łódzką – program miał na celu propagowanie edukacji. Dzieci „studiując” zdobywały wiedzę z różnych dziedzin nauki: architektury, chemii, robotyki, włókiennictwa. Każdy uczestnik otrzymywał indeks, a na zakończenie programu dyplom ukończenia „studiów”,
- Centrum Rehabilitacji „Intermedicus” – program dotyczył zapobiegania zaburzeniom depresyjnym u dzieci.

Wydatki związane z prowadzeniem placówek opiekuńczo wychowawczych i pobytem dzieci w placówkach na terenie innych powiatów ogółem: **33 557 558,95 zł.**

4.11 Mieszkania usamodzielnienia

Mieszkania usamodzielnienia przeznaczone były dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, którzy ukończyli 14 rok życia. Dzieci przygotowywały się do samodzielnego funkcjonowania w środowisku po opuszczeniu placówki, pod nadzorem wychowawców, uczyły się przyrządzać posiłki, robić zakupy, wykonywać podstawowe czynności porządkowe. Mieszkania usytuowane są na terenie nieruchomości, w której funkcjonują Domy Dziecka lub w odrębnych lokalach pozyskanych z zasobów Miasta.

W 2011 r. pozyskany został lokal z przeznaczeniem na mieszkanie usamodzielnienia. Po kilkumiesięcznej adaptacji do wymaganych standardów w listopadzie 2011 r. mieszkanie zostało oddane do użytku. Mieszkanie posiada do dyspozycji 10 miejsc organizacyjnych.

Na dzień 31.12.2011 r. na terenie Łodzi funkcjonowało 11 mieszkań usamodzielnienia dysponujących 99 miejscami, w tym 2 mieszkania na 14 miejsc przeznaczone dla małoletnich matek (7 miejsc dla matek i 7 miejsc dla ich dzieci).

Wydatki związane z prowadzeniem mieszkań usamodzielnienia mieszczą się w wydatkach związanych z prowadzeniem placówek opiekuńczo-wychowawczych.

4.12 Mieszkania chronione dla byłych wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego (domów dziecka)

W 2011 r. na terenie Miasta prowadzonych było 7 mieszkań chronionych przeznaczonych dla byłych wychowanków domów dziecka, dysponujących 24 miejscami organizacyjnymi.

Organizatorami i realizatorem tej formy pomocy były 2 domy dziecka oraz 2 podmioty niepubliczne.

TABELA Nr 8

Mieszkania chronione według podmiotu prowadzącego

Podmiot prowadzący	Liczba mieszkań	Liczba miejsc	Liczba korzystających
Miasto (Dom Dziecka)	5	16	20
Podmiot niepubliczny	2	8	5
Razem	7	24	25

- Dom Dziecka Nr 4 w Łodzi – prowadził 4 mieszkania, mieszczące się w Łodzi przy ul. Wólczańskiej, które dysponowały 8 miejscami koedukacyjnymi,
- Dom Dziecka Nr 5 w Łodzi – prowadził 1 mieszkanie mieszczące się na terenie Domu Dziecka Nr 5 przy ul. Małachowskiego 74, które dysponowało 8 miejscami koedukacyjnymi.

Podmiot niepubliczny, tj. Fundacja im. Joanny Bednarczyk prowadziła 2 mieszkania chronione na 8 miejsc:

- przy Al. Unii – dla dziewcząt (4 miejsca),
- przy ul. Więckowskiego – dla chłopców (4 miejsca).

W mieszkaniach przebywały osoby, które w oczekiwaniu na własny lokal przygotowywały się do samodzielnego życia. Otrzymywały wsparcie w integracji ze środowiskiem, a także pomoc i wsparcie psychologiczne, pedagogiczne oraz socjalne.

Wydatki związane z prowadzeniem mieszkań ogółem : **96 681,30 zł.**

4.13 Usamodzielnianie wychowanków

Do zadań MOPS należało objęcie pomocą osób, które opuściły całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę wychowankom opuszczającym niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domy pomocy społecznej, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę i młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Pomoc ta realizowana była w formie pieniężnej na kontynuację nauki i usamodzielnienie się oraz w formie rzeczowej na zagospodarowanie.

W 2011 r. wypłacono:

- 211 wychowankom pomoc pieniężną na kontynuację nauki w kwocie **762 569,75 zł,**
- 86 wychowankom pomoc pieniężną na usamodzielnienie w kwocie **485 751,00 zł,**
- 81 wychowankom pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej na kwotę **168 941,00 zł.**

Wysokość pomocy na zagospodarowanie uzależniona jest od możliwości, jakimi dysponuje budżet Miasta. Środki na ten cel zostały zabezpieczone w budżecie MOPS.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi przyznaje tę pomoc w oparciu o kryteria określone w załączniku Nr 2 do Zarządzenia Nr 9A/2007 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi z dnia 8 maja 2007 r. W minionym roku wartość pomocy wynosiła od 1 000,00 zł do 3 500,00 zł i była uzależniona od dochodu, miejsca zamieszkania po opuszczeniu placówki bądź rodziny zastępczej, kontynuowania przez wychowanka nauki, a także rodzaju placówki, jaką wychowanek opuścił. Średnia wartość świadczenia dla wychowanków wynosiła 2 085,69 zł.

W skład tej formy pomocy weszły: materiały niezbędne do przeprowadzenia remontu mieszkania, urządzenia domowe, pomoce naukowe, sprzęt, który może służyć do podjęcia zatrudnienia.

Wydatki na usamodzielnienie wychowanków ogółem: **1 417 261,75 zł.**

4.14 Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych

W 2011 r. 32 wychowankom udzielono pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym 15 wychowankom w mieszkaniu chronionym. Pozostali usamodzielniani wychowankowie wrócili do lokali po swoich rodzicach, powrócili do rodziców, uzyskali miejsce w internatach lub akademikach i tam oczekiwali na lokale z zasobów gminy.

4.15 Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Na zlecenie Miasta Centrum Służby Rodzinie prowadziło **Dom Samotnej Matki im. Stanisławy Leszczyńskiej** przy ul. Nowe Sady 17 (od października 2011 r. przy ul. Broniewskiego 1a). W Domu okresowo mogły przebywać matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży, ojcowie z małoletnimi dziećmi i inne osoby sprawujące opiekę nad dziećmi. Oprócz

całodobowej opieki i pomocy w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych i socjalnych, osoby przebywające w placówce uzyskiwały pomoc psychologa, korzystały z zajęć terapeutycznych. Kobiety przygotowane były do świadomego i odpowiedzialnego macierzyństwa.

W 2011 r. z pomocy udzielonej w placówce skorzystało łącznie **1380** osób, w tym 59 kobiet i 79 dzieci. Spośród tych osób, 5 kobiet uzyskało mieszkania socjalne, 9 kobiet powróciło do rodziny, a 2 kobiety wynajęły mieszkanie.

Wydatki związane z prowadzeniem Domu Samotnej Matki: **343 411,00 zł.**

4.16 Dom Międzypokoleniowy „Bednarska”

W 2011 roku kontynuował działalność **Dom Międzypokoleniowy „Bednarska”**, placówka utworzona w ramach projektu **„Porozumienie i pojednanie z miastami partnerskimi w środkowej i wschodniej Europie”** (uroczyste otwarcie Domu odbyło się 1 września 2004 r.).

W budynku przy ul. Bednarskiej 15a, w którym mieści się Dom Międzypokoleniowy, funkcjonują równolegle: Dom Dziecka nr 9, filia Domu Dziennego Pobytu oraz „Dom Pamięci i Przyszłości” prowadzony przez Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę.

W minionym roku:

- **Dom Dziecka nr 9** zabezpieczał opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej. W placówce przebywało rotacyjnie **36** wychowanków. W roku 2011 11 wychowanków opuściło placówkę (6 wychowanków powróciło do domu rodzinnego, 5 się usamodzielniało)
- **Dom Dziennego Pobytu** dysponował **15** miejscami organizacyjnymi. Stwarzał osobom starszym i samotnym warunki umożliwiające przezwyciężenie samotności i izolacji społecznej. W placówce podejmowane były działania aktywizujące osoby starsze, zarówno ruchowo jak i intelektualnie.
- Członkowie **Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę** w ramach **„Domu Pamięci i Przyszłości”** zorganizowali **46** spotkań z członkami SPP, w których wzięło udział **586** osób. Zorganizowano 5 sympozjów naukowych, w których wzięło udział 175 osób. Prelegentami byli pracownicy naukowcy z Niemiec zajmujący się problematyką dotyczącą robotników przymusowych.

Wydatki związane z prowadzeniem Domu Dziecka uwzględniono w wydatkach poniesionych na prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, wydatki na prowadzenie Domu Dziennego Pobytu uwzględniono w wydatkach poniesionych na prowadzenie Dziennych Domów Pomocy Społecznej.

V. Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

5.1 Usługi opiekuńcze

Realizatorami **usług opiekuńczych** świadczonych w miejscu zamieszkania podopiecznych pomocy społecznej (niepełnosprawnych z powodu wieku lub choroby) było:

- Konsorcjum skupiające 4 podmioty: Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż, Fundacja „Okaż Serce”, Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów,
- Stacja Opieki Środowiskowej Konwentu Bonifratrów.

Pomoc świadczona była w zakresie w zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, zaleconej przez lekarza pielęgnacji oraz, w miarę możliwości utrzymywania kontaktów z otoczeniem. Wymiar czasu świadczonych usług uzależniony był od stanu zdrowia i sytuacji rodzinnej podopiecznego. W ciągu roku z usług skorzystało **4 335** osób. Liczba godzin świadczonej pomocy wynosiła 1 303 689. Wydatki związane z realizacją usług opiekuńczych: **13 550 584 zł.**

5.2 Dienne Domy Pomocy Społecznej

Osoby o obniżonej sprawności psychofizycznej, które z uwagi na zaawansowany wiek, stan zdrowia lub skomplikowaną sytuację rodzinną wymagały wsparcia w organizacji życia codziennego korzystały z funkcjonujących na terenie Miasta **Dziennych Domów Pomocy Społecznej** (zwanych Domami Dziennego Pobytu).

Placówki te prowadzone były przez Miasto oraz przez podmiot niepubliczny - Caritas Archidiecezji Łódzkiej.

TABELA Nr 9

Podmiot prowadzący	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba korzystających (narastająco)
Miasto (MOPS)	20	895	1 135
Podmiot niepubliczny	2	100	132
Razem:	22	995	1 267

Miejskie DDP usytuowane są w strukturach organizacyjnych Filii MOPS. Na terenie działania każdej Filii funkcjonowało od 3 do 5 Domów.

Placówki niepubliczne prowadzone były przez Caritas Archidiecezji Łódzkiej w siedzibach przy ul. Gdańskiej 111 i ul. Czarnieckiego 4.

Placówki zapewniały podopiecznym posiłki, zajęcia wspierająco - rehabilitacyjne, pomoc w sprawach osobistych, rodzinnych, urzędowych i mieszkaniowych, terapię zajęciową, aktywne formy spędzania czasu, uczestnictwo w kulturze itp. Caritas w ramach działalności Domów świadczył również usługi opiekuńcze, organizował opiekę pielęgniarstwa i in.

Wydatki związane z prowadzeniem DzDPS ogółem : **6 757 503,97 zł.**

5.3 Poradnictwo specjalistyczne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin

Osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom na zlecenia Miasta porad udzielały dwa podmioty: Caritas Archidiecezji Łódzkiej w Łodzi przy ul. Gdańskiej 111 i Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego SCLEROSIS MULTIPLEX w Łodzi, ul. Przybyszewskiego 255/267.

W ciągu roku udzielano porad prawnych i informacji z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów, porad dotyczących opieki nad osobami niepełnosprawnymi, prowadzono terapię rodzinną itp. W ciągu roku z porad skorzystało ogółem **232** osób. Poniesione wydatki : **34 560,00 zł.**

5.4 Grupa Wsparcia Matek Wychowujących Dzieci Niepełnosprawne

Przy współdziałaniu pracowników MOPS Filia Łódź-Bałuty (realizatora działań w ramach Centrum Aktywności Lokalnej) od kilku lat na terenie Osiedla Radogoszcz - Wschód funkcjonuje Grupa Wsparcia Matek Wychowujących Dzieci Niepełnosprawne.

W 2011 r. w stałym składzie (13 matek i 13 dzieci) członkowie grupy spotykali się regularnie, co dwa tygodnie. Na rzecz Grupy działali wolontariusze z Gimnazjum Nr 16 (systematycznie około 12 osób), którzy organizowali i prowadzili z dziećmi zajęcia plastyczne i ruchowe. Bezpośredni kontakt wolontariuszy i osób niepełnosprawnych dawał obopólne korzyści, uczył młodzież tolerancji wobec problemu niepełnosprawności, a osoby niepełnosprawne integrował ze społeczeństwem.

5.5 Koło ZERiI „Tatarak”

Przy wsparciu ze strony pracowników MOPS Filia Łódź-Bałuty na terenie Osiedla Radogoszcz-Wschód działało Koło nr 12 Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Tatarak”- liczba zarejestrowanych członków – 53. Uczestnicy koła spotykali się 2 raz w tygodniu. Na bazie zainteresowań i aktywności członków utworzono grupę turystyczną wykorzystującą metodę turystyki pieszej Nordic-Walking, organizowano gimnastykę rehabilitacyjną, utworzono grupę turystyki rowerowej, zajęcia plastyczne, wyjścia do teatru i na wystawy, a także imprezy plenerowe. Członkowie Klubu aktywnie uczestniczyli w życiu kulturalnym dzielnicy. Członkowie Koła uczestniczyli w Festynie Integracyjnym „Pożegnanie lata” zorganizowanym przez Spółdzielnię Mieszkaniową.

Dzięki otwartości na nowe inicjatywy i potrzeby mieszkańców osiedla Radogoszcz-Wschód powstają nowe grupy wsparcia i koła zainteresowań. Dla wspólnych działań pozyskiwani są nowi partnerzy i instytucje działające na rzecz społeczności lokalnej.

5.6 Domy Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadanie polegające na kierowaniu, umieszczaniu i ustalaniu odpłatności za pobyt mieszkańców Miasta w Domach Pomocy Społecznej. Bezpośrednim realizatorem zadania był Oddział Pomocy Stacjonarnej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku w Łodzi funkcjonowało 15 domów pomocy społecznej o różnym profilu z tego: 13 domów pomocy społecznej prowadzonych przez Miasto Łódź i 2 prowadzone na zlecenia Miasta. Placówki te dysponowały 1 990 miejscami organizacyjnymi. W ciągu roku w Domach Pomocy Społecznej rotacyjnie przebywało 2 394 podopiecznych.

TABELA Nr 10

Domy Pomocy Społecznej według typów i podmiotu prowadzącego

Typ placówki	Liczba placówek wg. stanu na dzień 31.12.2011 r.		Liczba miejsc organizacyjnych		Liczba osób przebywających (narastająco)	
	Miasto	Podmiot niepubliczny	Miasto	Podmiot niepubliczny	Miasto	Podmiot niepubliczny
domy pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku	4	0	337	0	398	0
domy pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych	3	0	820	0	1.084	0
domy pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	2	0	200	0	239	0
domy pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych	2	1	289	107	313	123
domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży	2	0	227	0	227	0

niepełnosprawnej intelektualnie						
dom dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	0	1	0	10	0	10
	13	2	1 873	117	2.261	133

W stosunku do 2010 r. liczba domów pomocy społecznej uległa zmniejszeniu.

Na skutek niezrealizowania do końca roku 2010 przez Stowarzyszenie Pomocy Osieroconym Dzieciom Specjalnej Troski programu naprawczego, swoją działalność zakończył Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie przy ul. Wapiennej 29.

Dla 9 pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelektualnie zabezpieczono miejsca w domu pomocy społecznej prowadzonym przez Miasto Łódź przy ul. Spadkowej 4/6.

W ciągu 2011 roku zmniejszyła się liczba miejsc w Domu Pomocy Społecznej „Włóknarz” przy ul. Krzemienieckiej 7/9 w Łodzi o 5 z powodu rozgęszczenia mieszkańców i konieczności dostosowania liczby podopiecznych do powierzchni mieszkalnej w celu spełnienia przez Dom standardów określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 roku w sprawie domów pomocy społecznej.

Jednakże z uwagi na adaptację budynku przy ul. Spadkowej 4/6 w Łodzi wchodzącego w skład kompleksu budynków Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelektualnie przy ul. Spadkowej 4/6 dokonano zwiększenia liczby miejsc o 18.

Domy niepubliczne prowadziło :

- Zgromadzenie Sióstr Służebniczek NMP NP. im. bł. Edmunda Bojanowskiego – DDP w Łodzi przy ul. Kosynierów Gdyńskich 20 (dom pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych),
- Fundację im św. Brata Alberta – DDP w Łodzi, ul. Helenówek 7 (dom dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie).

W 2011 r. z domów pomocy społecznej prowadzonych przez ww. podmioty skorzystało 131 osób.

Domy pomocy społecznej, zgodnie z założeniami, miały za zadanie zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych, społecznych i religijnych przebywających w nich podopiecznych, przy uwzględnieniu wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Tak jak w poprzednich latach zapewniały, oprócz miejsca zamieszkania, wyżywienia i odzieży także opiekę, pielęgnację i pomoc w podstawowych czynnościach życiowych. Świadczyły usługi wspomagające, polegające na prowadzeniu terapii zajęciowej, podnoszeniu sprawności i zaspokajaniu potrzeb religijnych i kulturalnych. Podejmowały działania zmierzające do usamodzielnienia mieszkańców, w miarę ich możliwości. Kładły także nacisk na utrzymywanie i rozwijanie przez podopiecznych kontaktów z rodziną i środowiskiem.

W przypadku dzieci placówki świadczyły również usługi w zakresie potrzeb edukacyjnych. Podopieczni mieli możliwość nauki i uczestnictwa w zajęciach rewalidacyjnych. Istotną metodą edukacyjną było uczenie i wychowywanie przez doświadczenia życiowe.

W ciągu 2011 r. do łódzkich domów pomocy społecznej **przyjęto 482** osoby, a opuściło placówkę **382** osób, z tego:

- 42 usamodzielnili się (powróciły do środowiska po zakończonej rehabilitacji),
- 12 powróciło do rodziny,
- 13 przeniosło się do innych placówek,
- 315 zmarło.

Wg stanu na dn. 31.12.2011r. w łódzkich domach pomocy społecznej przebywało **1 984**, w tym:

- **1 858** osób w domach pomocy społecznej prowadzonych przez Miasto Łódź,
 - **126** osoby w domach pomocy społecznej prowadzonych na zlecenie Miasta Łódź.
- Ponadto **163** łodzian przebywało w placówkach prowadzonych przez inne powiaty.

Spośród 1 984 podopiecznych łódzkich domów pomocy społecznej 7 zostało skierowanych do placówek przez inne powiaty.

Z uwagi na strukturę wieku mieszkańców Łodzi, zapotrzebowanie na miejsca w placówkach jest bardzo duże. W ostatnim dniu minionego roku na umieszczenie w różnych typach domów oczekiwało ogółem 1 430 osób

TABELA Nr 11

Liczba osób oczekujących na umieszczenie w wg. typów domów pomocy społecznej

Typ placówki	Liczba osób oczekujących na miejsce
domy pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku	388
domy pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych	666
domy pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych	330
domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	6
	1390^{1/}

^{1/} W tabeli nie uwzględniono **40** mieszkańców Łodzi oczekujących na miejsce w placówkach usytuowanych na terenie innych powiatów (wybór placówki zgodny z wolą mieszkańca – uwzględniany w miarę możliwości finansowych MOPS. Zgoda na umieszczenie wynika również z faktu, iż na terenie Łodzi nie ma danego typu placówki np. dla osób z chorobą Alzheimera lub okres oczekiwania na miejsce jest krótszy niż na terenie Łodzi – np. w przypadku placówek o profilu psychiatrycznym)

Najwięcej osób, bo aż 666 (46,57% wszystkich oczekujących), oczekiwało na miejsce w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych.
Wydatki związane z prowadzeniem DPS ogółem: **68 571 372,92 zł.**

5.7 Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizował Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych.

Realizowane zadania to:

- dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego,
- dofinansowanie do pokrycia kosztów usuwania barier osobom niepełnosprawnym w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych,
- dofinansowanie organizacjom pozarządowym realizującym zadania na rzecz osób niepełnosprawnych kosztów organizacji zajęć i imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych,
- finansowanie i nadzór nad działalnością warsztatów terapii zajęciowej.

Środki na realizację zadań pochodziły z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych oraz z budżetu Miasta (Miasto dofinansowało koszty funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej).

W 2011 r. wydatki poniesione na rehabilitację społeczną wyniosły ogółem **9 293 293,92 zł**, w tym 8 756 518,00 zł pochodziło ze środków PFRON i 536 775,92 zł ze środków Miasta.

W 2011 r. ze świadczeń zrealizowanych przez Zespół skorzystało ogółem **6 628** mieszkańców Łodzi, w tym:

- **1058** otrzymało dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych,
- **2 783** otrzymało dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz środków pomocniczych (łóżka rehabilitacyjne, rowery rehabilitacyjne, aparaty słuchowe, urządzenia do światłolecznictwa, protezy, buty ortopedyczne, cewniki, inhalatory, pielucho-majtki itp.),
- **286** otrzymało dofinansowanie do kosztów likwidacji barier architektonicznych (adaptacja łazienek i toalet, poszerzanie ościeżnic wejściowych, instalowanie pochylni dla wózków inwalidzkich, montaż podnośników, montaż uchwytów itp.), oraz dofinansowanie do zakupu sprzętu umożliwiającego pokonywanie barier w komunikowaniu się oraz barier technicznych (zakup komputerów i oprogramowania, sprzętu nagłaśniającego, wymiana kuchenek z gazowych na elektryczne itp.),
- **2172** osób uczestniczyło w imprezach kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych dofinansowanych ze środków PFRON,
- **329** osób uczestniczyło w 9 warsztatach terapii zajęciowej. Ponadto 40 niepełnosprawnych łodzian uczestniczyło w warsztatach terapii zajęciowej działających na terenie Zgierza i Pabianic.

W roku 2011 o 1 402 osoby w stosunku do roku 2010 wzrosła liczba beneficjentów uczestniczących w imprezach kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych dofinansowanych przez PFRON.

W roku 2011 przyjęto i zarejestrowano 11 423 wnioski od osób fizycznych i prawnych o udzielenie osobom niepełnosprawnym pomocy w ramach zadań których realizacja wymagałaby dysponowania kwotą 15 472 926,00 zł. Środki PFRON jakimi w 2011 r. na ten cel dysponował Zespół do spraw Rehabilitacji Społecznej w MOPS w Łodzi wynosiły jedynie 4 546 681,00 zł co stanowiło ok. 29% rozpoznanych potrzeb.

TABELA Nr 12

Podział środków na realizację poszczególnych zadań w latach 2010 – 2011

Rodzaj świadczenia	2010 r.		2011 r.	
	Liczba beneficjentów	Kwota (w zł)	Liczba beneficjentów	Kwota (w zł)
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych ogółem	766	998 348	623	841 416,00
w tym :				
- dorośli	314	374 534	244	279 959,45
- dzieci	452	623 814	379	561 456,50
Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz środków pomocniczych	2068	2 731 666	2 795	2 664 936,00
Dofinansowanie do zakupu sprzętu umożliwiającego pokonywanie barier w komunikowaniu się oraz barier technicznych	131	271 806	212	298 326,00

Dofinansowania kosztów likwidacji barier architektonicznych	39	442 871	74	620 184,00
Dofinansowanie do organizacji sportu, kultury i turystyki	770	69 704	2 172	100 000
Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	286	4 622 179	286	4 768 431,92
	4.060	9 136 574	6 785	9 293 293,92

W 2011 r. PFRON 4 231 656,00 zł i Miasto 536 775,92 zł. Na sfinansowanie przez Powiat Łódź kosztów uczestnictwa mieszkańców Łodzi w warsztatach terapii zajęciowej funkcjonujących na terenie innych powiatów poniesiono wydatki w kwocie 66 591,92 zł.

W roku 2011 wydano 99,75% otrzymanych środków na rehabilitację społeczną. Niewykorzystane środki pochodziły ze zwrotów dokonanych przez beneficjentów, którym przyznano pomoc. Zwrot nastąpił z powodu niewykorzystania środków w związku z rezygnacją osób niepełnosprawnych z udziału w turnusach rehabilitacyjnych organizowanych w grudniu oraz po rozliczeniu prac budowlanych związanych z likwidacją barier architektonicznych i technicznych.

5.8 Orzekanie o niepełnosprawności

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizuje następujące zadania:

- ustala niepełnosprawność osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- ustala stopień niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,
- wydaje legitymacje potwierdzające fakt bycia niepełnosprawnym.

Wydane przez Zespół orzeczenia, poza ustaleniem niepełnosprawności, określają również wskazania odnośnie osoby orzekanej w tym: dotyczące odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, konieczności stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, konieczność stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji, spełnienia przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Posiadanie orzeczenia uprawnia m.in. do podjęcia pracy w warunkach chronionych, korzystania z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, korzystania z zasiłków i świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków z pomocy społecznej o charakterze stałym, otrzymania karty parkingowej.

W 2011 r. na realizację zadań Zespół wydatkował kwotę 1 473 680,00 zł.

Zespół w roku 2011 wystawił 4 408 legitymacji potwierdzających posiadanie niepełnosprawności.

TABELA Nr 13

Środki finansowe na realizację zadania w latach 2010-2011

2010 r.	2011 r.
1 334 700,00 zł	1 473 680,00 zł

W stosunku do roku 2010 wielkość środków na realizację zadania uległa zwiększeniu o 10,41%

Liczba wydanych orzeczeń w latach 2010 – 2011

	2010 r.	2011 r.
Liczba wydanych orzeczeń ogółem	14 689	14 932
w tym:		
osoby przed 16 rokiem życia	1 248	1 443
osoby po 16 roku życia	13 012	13 488

W 2011 r. ograniczone środki finansowe dla Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności miały wpływ na wydłużenie czasu oczekiwania na wydanie orzeczenia.

5.10 Opłacanie składki zdrowotnej

Zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych MOPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne określonym grupom klientów, którzy nie podlegali obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, w tym za: osoby pobierające zasiłek stały, dzieci do czasu rozpoczęcia realizacji obowiązku szkolnego nie przebywające w placówkach, osoby bezdomne wychodzące z bezdomności, osoby pełniące funkcję zawodowej rodziny zastępczej, osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej oraz osoby realizujące kontrakt socjalny

W ciągu roku opłacono 58 455 składek na ogólną kwotę **2 097 185,30 zł**. Największą grupę osób, którym opłacano składkę stanowiły osoby pobierające zasiłek stały (składka skorelowana była ze świadczeniem).

VI. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom**6.1 Specjalistyczne usługi opiekuńcze**

Specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznawane są na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego. Dostosowane są do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W 2011 r. ze specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych skorzystały **83** osoby. Zrealizowano ogółem **29 121** godzin usługowych. Wydatki związane z realizacją usług: **582 420 zł**.

6.2 Środowiskowe Domy Samopomocy

W 2011 r. na terenie Miasta funkcjonowało **5 Środowiskowych Domów Samopomocy** prowadzonych przez:

- Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych przy ul. Zawiszy Czarnego 22 (60 miejsc),
- Łódzkie Towarzystwo Alzheimerowskie przy ul. Przybyszewskiego 111 (20 miejsc),
- Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łodzi przy ul. Chocianowickiej 198 (44 miejsca),

- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Łodzi przy ul. Karolewskiej 70/76 (45 miejsc),
- Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół „POMOST” przy ul. Próchnika 7 (18 miejsc).

Ogółem **187** miejsc.

Podopieczni przebywający w ŚDS-ach, mieli zapewnioną opiekę medyczną (odpowiednią dla typu schorzenia), obejmującą konsultacje i okresowe oceny stanu zdrowia psychicznego, psychoterapię, uczestniczyli w różnych formach terapii i zajęciach integracyjnych (mających na celu poprawę stanu zdrowia, podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia), prowadzonych zajęciach edukacyjnych. Korzystali z pomocy psychologicznej, pomocy w organizacji grup wsparcia. Rodziny podopiecznych korzystały z klubów samopomocowych dla rodzin.

W 2011 r. z usług ŚDS skorzystało **230** osób.

Wydatki związane z prowadzeniem ŚDS: **2 064 703,00 zł.**

6.3 Mieszkania Chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Osobom z zaburzeniami psychicznymi, bezpośrednio po zakończeniu hospitalizacji umożliwiono pobyt w Mieszkaniach Chronionych prowadzonych przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych w dwóch siedzibach:

- w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym „Zacisze” w Jedliczach przy ul. Jedlinowej 42/44 (20 miejsc),
- w Łodzi przy ul. Zawiszy Czarnego 22 (20 miejsc).

W czasie pobytu w Mieszkaniach Chronionych podopieczni przygotowywani byli do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

W 2011 r. w ramach **40** planowanych miejsc w Mieszkaniach Chronionych przebywało rotacyjnie **39** osób, w tym 19 mężczyzn 20 kobiet.

Wydatki związane z prowadzeniem Mieszkań: **650 935,00 zł.**

6.4 Domy Dziennego Pobytu dla Osób Niepełnosprawnych

Placówki działające w ramach struktury organizacyjnej MOPS mieściły się:

- przy ul. Rojnej 18a (45 miejsc organizacyjnych) - w 2011 r. korzystały 43 osoby, przy ul. Piotrkowskiej 121 (20 miejsc organizacyjnych dla młodzieży powyżej 18 roku życia) – w 2011 r korzystało 18 osób,
- przy ul. Ćwiklińskiej 5a (35 miejsc organizacyjnych) - w 2011r. korzystały 34 osoby.

Placówki dysponują ogółem 100 miejscami organizacyjnymi przeznaczonymi dla osób upośledzonych umysłowo. Zapewniają podopiecznym opiekę medyczną, psychologiczną, terapeutyczną i wychowawczo-rewalidacyjną, opartą na indywidualnych programach usprawniania, prowadzą pracę wychowawczo-rewalidacyjną w oparciu o programy przystosowane do indywidualnych potrzeb podopiecznych oraz zajęcia: szkolne, przedszkolne i indywidualne.

W 2011 r. w zajęciach uczestniczyło **95** podopiecznych z Łodzi i 1 mieszkaniec Tuszyna.

Wydatki związane z prowadzeniem Ośrodków: **2 694 735,45 zł.**

VII. Pomoc osobom bezdomnym

7.1 Udzielanie schronienia (schroniska i noclegownie)

Udzielanie pomocy osobom bezdomnym jest jednym z istotnych elementów systemu pomocy społecznej w Łodzi. Zapewnienie schronienia należy do zadań gminy o charakterze obowiązkowym.

W 2011 r. schroniska i noclegownie usytuowane na terenie Łodzi dysponowały 437 miejscami zabezpieczającymi pobyt osobom bezdomnym. Rotacyjnie w ciągu roku przebywały w nich **1.583** osoby, w tym:

- w placówce prowadzonej przez MOPS – 258 osoby (210 kobiet i 48 dzieci),
- w placówkach prowadzonych przez Towarzystwo Pomocy im. św Brata Alberta - 1.325 osób (1.169 mężczyzn, 103 kobiety i 53 dzieci).

We wszystkich schroniskach realizowane były indywidualne programy wychodzenia z bezdomności zapewniające osobie bezdomnej wsparcie w procesie wychodzenia z bezdomności.

TABELA Nr 15

Placówki według typów i podmiotu prowadzącego

Typ placówki	Liczba placówek wg. stanu na dzień 31.12.2011 r.		Liczba miejsc organizacyjnych		Liczba przebywających (narastająco)	
	Miasto	Podmiot niepubliczny	Miasto	Podmiot niepubliczny	Miasto	Podmiot niepubliczny
Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn	0	2	0	164	0	504
Schroniska dla Bezdomnych Kobiet	1	1	82) ¹	71	258) ²	156
Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn	0	1	0	120	0	665
	1	4	82	355	258	1 325

)¹ w tym 20 miejsc noclegowych dla kobiet przy Schronisku dla Bezdomnych Kobiet

)² w tym 148 osób korzystających z miejsc noclegowych dla kobiet przy Schronisku dla Bezdomnych Kobiet.

Miasto prowadzi Schronisko dla Bezdomnych Kobiet w Łodzi przy ul. Gałczyńskiego 7, wchodzi ono w skład struktury organizacyjnej MOPS Filia Łódź-Górna.

Liczba miejsc organizacyjnych w placówce wynosi ogółem **82**, w tym 20 miejsc noclegowych dla kobiet.

W ciągu roku w Schronisku przebywało **110** osób (65 kobiet i 45 dzieci) nieposiadających własnego miejsca zamieszkania lub niemogących z różnych przyczyn przebywać w dotychczasowym środowisku. Osobom tym zapewniono pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych (mieszkaniowych, zawodowych, zdrowotnych, opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych itp.) świadczoną przez personel placówki oraz współdziałające z nią instytucje i organizacje przeciwdziałające zjawisku bezdomności. Do indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności przystąpiło 109 osób. W okresie jesienno-zimowym z miejsc noclegowych korzystało **148** osób (145 kobiet i 3 dzieci).

W 2011 r., w ramach umowy wieloletniej Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, prowadziło na terenie Łodzi 3 schroniska dla osób bezdomnych, w tym: 2 dla mężczyzn i 1 dla kobiet oraz noclegownię bezdomnych mężczyzn:

- Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Szczytowej 11 –100 miejsc organizacyjnych,
- Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Spokojnej 10/12 –64 miejsca organizacyjne,
- Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Kwietniowej 2/4 – 71 miejsc organizacyjnych,
- Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Spokojnej 10/12 – 120 miejsc organizacyjnych.

Wszystkie schroniska prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, poza możliwością czasowego zamieszkania zapewniały: całodzienne wyżywienie, korzystanie z kąpiei, prania i zmiany odzieży, uzupełnienie brakującej garderoby, poradnictwo prawne, poradnictwo socjalne (pomoc w załatwianiu spraw urzędowych - wyrobieniu dowodu tożsamości, złożeniu wniosku dot. przydziału lokalu socjalnego, złożeniu dokumentów dot. przyznania świadczenia rentowego lub emerytalnego itp.), bezpłatne wykonanie fotografii do dokumentów tożsamości, możliwość tymczasowego zameldowania, pomoc psychoterapeutyczną, opiekę lekarską i pielęgniarzką. Do indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności przystąpiło 183 osoby.

Przebywającym w schroniskach i noclegowniach udzielono pomocy finansowej w formie: zasiłków stałych, okresowych i celowych na kwotę 651 920,10 zł. (kwota uwzględniona została w części II Sprawozdania, w tabeli zawierającej wykaz świadczeń zrealizowanych przez MOPS w minionym roku. Największą pozycję (zarówno pod względem liczby świadczeniobiorców, jak w wartości świadczeń stanowiły zasiłki stałe, które otrzymało 185 osób na ogólną kwotę 565 596,82 zł).

7.2 Mieszkania Readaptacyjne

W 2011 r. w Mieszkaniach Readaptacyjnych dla osób bezdomnych prowadzonych przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta w Łodzi przy ul. Trębackiej 3 przebywało rotacyjnie **19** osób, które zrealizowały podstawowy program pomocy osobie bezdomnej realizowany w schroniskach i oczekiwały na mieszkanie z zasobów gminy. Pomoc w formie umożliwienia pobytu w Mieszkaniu Readaptacyjnym adresowana jest do osób bezdomnych mających możliwość usamodzielnienia się, dążących do wyjścia z bezdomności i uzależnień. Celem funkcjonowania mieszkań jest pomoc w wykształceniu umiejętności samodzielnego życia i integracji ze społecznością lokalną. W czasie pobytu w mieszkaniach bezdomni otrzymywali wsparcie w integracji ze środowiskiem, a także pomoc i wsparcie psychologiczne, pedagogiczne oraz socjalne.

Koszt prowadzenia Mieszkań włączony został do kosztów prowadzenia Schronisk.

Wydatki na prowadzenie schronisk, noclegowni i Mieszkań Readaptacyjnych wyniosły ogółem: **2 322 818,95 zł.**

7.3 Świetlica dla Osób Bezdomnych

W 2011 r. przy al. Piłsudskiego 119 w Łodzi funkcjonowała Świetlica dla Osób Bezdomnych, uruchomiona i prowadzona na zlecenie Miasta przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Łódzkie. Placówka czynna była codziennie w godzinach od 8⁰⁰ do 16⁰⁰. Osoby bezdomne miały tam zapewniony pobyt dzienny, gorący posiłek i napoje, możliwość uzupełnienia brakującej garderoby w odzież odpowiednią do pory roku, możliwość skorzystania z węzła sanitarnego, środków czystości i higieny osobistej, pomocy pielęgniarzkiej. Dziennie w Świetlicy przebywało ok. 100 osób.

W ciągu roku z placówki skorzystało **538** osób (487 mężczyzn i 51 kobiety), wydano 31.140 posiłków (śniadania, obiady, kolacje) oraz 2 338 sztuk odzieży.

Wydatki związane z prowadzeniem Świetlicy: **55 000,00 zł.**

7.4 Program osłonowy „Autobus dla bezdomnych i potrzebujących”

W minionym roku w ramach wieloletniej umowy zawartej z MOPS, w okresie jesienno-zimowym Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta realizowało program osłonowy pn. „**Autobus dla bezdomnych i potrzebujących**”.

Założeniem programu było zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych osobom bezdomnym (zapewnienie posiłku, ciepłej odzieży, leków, podstawowej opieki pielęgniarstwa), zmotywowanie bezdomnych do zmiany sposobu życia i podjęcia próby wyjścia z bezdomności, zminimalizowanie zagrożenia zamarznięciem oraz zmniejszenie liczby osób bezdomnych pozostających bez schronienia i zabezpieczenia socjalnego.

Program realizowany był w okresie od 01 stycznia 2011 r. do 15 marca 2011 r. oraz od 01 grudnia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. Autobus kursował w godzinach 22⁰⁰ – 2³⁰. W okresie od 01 stycznia do 15 marca 2011 r. trasę Autobusu wyznaczono z siedziby Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Szczytowej 11 z postojami w miejscach gromadzenia się osób bezdomnych tj. na dworcach kolejowych: Łódź – Fabryczna, Łódź – Żabieniec, Łódź – Kaliska. Punktami docelowymi była Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Spokojnej 10/12 oraz Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Gałczyńskiego 7. Z uwagi na przebudowę dworca Łódź-Fabryczna w okresie od 01 grudnia 2011r do 31 grudnia 2011 r. trasa Autobusu uległa zmianie i przebiegała od siedziby Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Szczytowej 11, następnie poprzez dworzec Łódź – Widzew i dalej wcześniejszą trasą przez okolice dworca Łódź – Fabryczna, Łódź – Żabieniec i Łódź – Kaliska. Punktami docelowymi była Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Spokojnej 10/12 oraz Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Gałczyńskiego 7. Autobus obsługiwali wolontariusze rekrutujący się z mieszkańców Schroniska przy ul. Szczytowej 11 oraz opiekun – sanitariusz. Potrzebujący mogli się ogrzać, zjeść gorący posiłek, otrzymać leki, odzież, a także skorzystać z pomocy pielęgniarki.

W 2011 r. w Autobusie wydano **30 550** gorących posiłków, 2 055 sztuk odzieży, odwieziono 773 osoby do noclegowni (765 mężczyzn oraz 8 kobiet).

Wydatki na realizację programu: **57 592,00 zł.**

7.5 Punkt Pomocy Charytatywnej

W 2011 r. zadanie realizowały 2 podmioty: Caritas Archidiecezji Łódzkiej z siedzibą w Łodzi przy ul. Gdańskiej 111 oraz Stowarzyszenie Inicjatywa Rozsądnych Polaków z siedzibą w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 41. Z Punktów Pomocy Charytatywnej mogły korzystać nie tylko osoby bezdomne, ale także znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. W ramach realizacji zadania Podmioty zapewniały niezbędną: odzież, bieliznę i obuwie, artykuły chemiczne, sprzęt gospodarstwa domowego, paczki żywnościowe itp.

W 2011 r. z pomocy Punktu Pomocy Charytatywnej Caritas skorzystało 2.080 osób (w tym 815 mężczyzn, 780 kobiet oraz 485 dzieci), łącznie wydano beneficjentom 121.529,72 kg żywności.

Z kolei z Punktu Pomocy Charytatywnej Stowarzyszenia Inicjatywa RP skorzystało 3.000 rodzin, którym wydano łącznie 239.973,80 kg żywności.

Wydatki na prowadzenie Punktu: **19 941,00 zł.**

7.6 Realizacja Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej – PEAD

W 2011 r. na zlecenie Miasta zadanie realizowały 2 Podmioty: Caritas Archidiecezji Łódzkiej z siedzibą w Łodzi przy ul. Gdańskiej 111 oraz Fundacja „Bank Żywności” z siedzibą w Łodzi przy al. Piłsudskiego 150/152. Realizatorzy programu pozyskiwali i przekazywali nieodpłatnie najuboższym osobom i rodzinom, w tym również osobom bezdomnym gotowe produkty spożywcze, m.in.: mąkę, makarony, kasze, sery, mleko, cukier, dżemy itp.

W 2011 r.

- z magazynu Caritas żywność odebrało łącznie 38 podmiotów, za pośrednictwem, których żywność trafiła do 7 837 osób. Łącznie Caritas wydał 535 842 kg żywności,
- Fundacja „Bank Żywności” przekazała poprzez 59 organizacji pozarządowych łącznie 1 009 441,80 ton dla 21 447 mieszkańców Łodzi.

Wydatki na realizację Programu: **33 128,00 zł.**

VIII. Wydawanie decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

8. Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

W 2011 r. na podstawie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przeprowadzono postępowania administracyjne i wydano **2 459** decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Prawo to przyznano osobom, które nie były ubezpieczone i spełniały kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Wydatki związane z wydaniem decyzji: **86 998,00 zł.**

IX. Pomoc osobom i rodzinom z problemem bezrobocia

9.1 Projekt systemowy „Nowy Obraz Pomocy Społecznej w Łodzi”

Zgodnie z umową ramową nr UDA-POKL.07.01.01-10-100/08-00 z dnia 18.09.2008 roku podpisaną pomiędzy Gminą Łódź a Wojewódzkim Urzędem Pracy w Łodzi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi realizuje przewidziany na lata 2008 – 2013 projekt systemowy „**Nowy obraz pomocy społecznej w Łodzi**”. Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poddziałania 7.1.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Celem głównym projektu jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie Łodzi.

Cele szczegółowe to :

- objęcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zindywidualizowaną pracą socjalną ukierunkowaną na współdziałanie w rozwiązywaniu problemów osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej,
- przezwyciężenie indywidualnych barier w powrocie na rynek pracy poprzez udostępnienie usług o charakterze edukacyjnym, zawodowym, zdrowotnym i społecznym,
- angażowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do uczestnictwa w środowiskowych formach aktywizujących,
- wspieranie i tworzenie partnerstw lokalnych na rzecz zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności lokalnych.

Uczestnicy projektu:

Uczestnikami projektu mogą być osoby, które spełniają łącznie następujące warunki:

- są bezrobotne, nieaktywne zawodowo lub pracujące,
- są w wieku aktywności zawodowej (15-64 lata),
- korzystają ze świadczeń pomocy społecznej i są zagrożone wykluczeniem społecznym.

W roku 2011 w projekcie wzięło udział **1000** klientów pomocy społecznej, w tym 136 osób niepełnosprawnych i 40 usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.

W ramach projektu uczestnicy mieli możliwość skorzystania m.in. z następujących form wsparcia:

1. warsztatów podnoszących kompetencje społeczne – zajęć grupowych z psychologiem, mających na celu nabycie przez uczestników projektu odpowiednich kompetencji społecznych i osobistych umożliwiających znalezienie zatrudnienia, podniesienie wiary we własne siły, umiejętności i możliwości, redukcję lęku i stresu, naukę odnajdywania w sobie mocnych stron i umiejętnego zarządzanie własnym potencjałem w celu skutecznej realizacji planów i zamierzeń;
2. warsztatów podnoszących kompetencje zawodowe – grupowych zajęć z doradcą zawodowym, mających na celu naukę poruszania się na rynku pracy (zapoznanie się z możliwościami, jakie daje aktualny rynek pracy), nabycie umiejętności pisania dokumentów aplikacyjnych, umiejętności zachowania się i autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej, wzmocnienie postawy przedsiębiorczości i kreatywności na rynku pracy;
3. indywidualnych spotkań z doradcą zawodowym – opracowanie indywidualnego planu działania i ścieżki kariery zawodowej dla każdego uczestnika projektu;
4. szkoleń zawodowych - (m.in. obsługa kas fiskalnych, bukiciarstwo, spawacz, opiekunka domowa, fryzjerka, kosmetyczka, magazynier, operator koparko ładowarek, pracownik administracyjno biurowy, ochroniarz, prawo jazdy);
5. grup wsparcia - grupowych spotkań z psychologiem (zaplanowano od IX.2011 roku);
6. spotkań grup rodzinnych - nowej metody pracy socjalnej polegającej na zorganizowaniu spotkania całej rodziny w celu wspólnego omówienia problemu i ułożenia planu naprawczego;
7. sfinansowania kosztów nauki dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych;
8. sfinansowanie kosztów pobytu na turnusie rehabilitacyjnym dla niepełnosprawnych uczestników projektu;
9. sfinansowanie zespołu ćwiczeń rehabilitacyjnych – dla niepełnosprawnych uczestników projektu;
10. zajęć aktywizacji społecznej i zdrowotnej dla członków mniejszości romskiej oraz Klubu Amazonek;
11. sfinansowanie kosztów pobytu na koloniach dzieci uczestników projektu;
12. działań o charakterze środowiskowym – imprez integracyjnych z okazji Dnia Dziecka, Europejskiego Dnia Sąsiada.

Efekty realizacji projektu „Nowy Obraz Pomocy Społecznej w Łodzi” w 2011 r.

- podpisanie **847** kontraktów socjalnych realizowanych z uwzględnieniem instrumentów aktywnej integracji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej,
- liczba osób, które ukończyły przypisane im instrumenty aktywnej integracji – **827**,
- liczba osób, które otrzymały wsparcie finansowe w ramach projektu – **906**,
- liczba nowo zatrudnionych osób na stanowisku pracownik socjalny – **33**,
- podniesienie o 50% samooceny u **700** uczestników projektu,
- podniesienie o 50 % motywacji do podjęcia pracy i zmiany swojej sytuacji życiowej u **712** uczestników projektu,
- wzrost o 50% umiejętności poruszania się po rynku pracy u **725** uczestników projektu,
- wzrost o 50% poczucia integracji społecznej u **718** uczestników projektu,
- liczba nowych osób niepełnosprawnych w projekcie – **136**.

Całkowita wartość projektu w 2011 roku: **6 606 245,01 zł** w tym wkład własny MOPS: 556 400,00 zł.

9.2 Centrum Pomocy Niematerialnej dla Bezdomnych

Centrum Pomocy Niematerialnej dla Bezrobotnych (funkcjonujące w ramach MOPS Filia Łódź-Bałuty), obejmowało pomocą osoby bezrobotne będące mieszkańcami Miasta, deklarujące chęć aktywnego poszukiwania pracy.

W ramach działalności Centrum:

- udzielano kompleksowej pomocy w znalezieniu pracy,

- prowadzono konsultacje psychologiczne, udzielano porad prawnych, udzielano pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych (szczególnie osobom uzależnionym i dotkniętym przemocą domową),
- przeprowadzono szkolenia,
- prowadzono świetlicę środowiskową.

W 2011 r. do Centrum zgłosiło się **967** bezrobotnych poszukujących pracy, z czego 540 stanowiły osoby zgłaszające się pierwszy raz (55,84%). W ciągu roku zgromadzono i przekazano osobom zainteresowanym ogółem **887** ofert pracy (od 331 pracodawców) w 399 specjalnościach.

Zgłaszającym się osobom udzielono **848** konsultacji m.in. prawnych i psychologicznych, z których skorzystało **502** osoby. W 2011 roku Centrum udostępniło dla bezrobotnych telefon w celu kontaktu z pracodawcą. Poszukujący pracy wykonali 2 071 połączeń. Wśród poszukujących pracy 762 stanowiły osoby po 36 roku życia.

9.3 Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne stanowią jedno z narzędzi aktywizacji osób bezrobotnych. Działając w oparciu o ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 921) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi podejmował działania zmierzające do odzyskania przez podopiecznych pomocy społecznej zdolności do funkcjonowania na rynku pracy.

Prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej. Prace te mogą być organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. W Łodzi prace te organizowane były w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, domach pomocy społecznej oraz Filiach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Bezrobotnemu wykonującemu prace społecznie użyteczne przysługuje świadczenie. W okresie od stycznia do maja 2011 r. stawka za godzinę wynosiła 7,10 zł. Począwszy od czerwca 2011 r. stawka ta wzrosła do 7,30 zł za godzinę; 60% świadczenia wypłacanego osobie wykonującej prace społecznie użyteczne pokrywane jest z Funduszu Pracy. Czas pracy w ciągu tygodnia nie może przekroczyć 10 godzin.

TABELA Nr 16

Prace społecznie użytecznych realizowane w Filiach MOPS oraz jednostkach nadzorowanych przez MOPS w 2011 r.

Lp.	Miejsce świadczenia pracy	Liczba osób	Ilość przepracowanych godzin	Wypłacona kwota (ogółem)	w tym:	
					wkład własny jednostki 40%	środki PUP 60%
1.	placówki opiekuńczo-wychowawcze	11	2 884	20 905,80	8 362,32	12 543,48
2.	domy pomocy społecznej	29	5 521	40 110,10	16 044,04	24 066,06
3.	Filie MOPS	18	2 433	17 682,30	7 072,92	10 609,38
Razem		58	10 838	78 698,20	31 479,28	47 218,92

Średnia ilość godzin przepracowanych w ciągu roku przez 1 osobę wynosiła 187. Wykonywano głównie prace gospodarczo-porządkowe. Największe zainteresowanie organizacją prac społecznie użytecznych wykazały domy pomocy społecznej.

X. Udzielanie wsparcie osobom i rodzinom, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych

10.1 Pomoc uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom

10.1.1 Hostel dla osób uzależnionych od alkoholu

Osoby bezdomne uzależnione od alkoholu, które opuściły Zakład Diagnostyczno-Opiekuńczy w Łodzi korzystały z całodobowego hostelu prowadzonego na zlecenie Miasta przez Stowarzyszenie Samopomocowe „ABAKUS” w Łodzi przy ul. Próchnika 5.

Osobom przebywającym w hostelu zabezpieczono miejsce pobytu, wyżywienie, pomoc socjalną i terapeutyczną.

Łącznie hostel zaplanowany był na 13 miejsc – rotacyjnie korzystało **41** mężczyzn.

Wydatki związane z prowadzeniem Hostelu: **40 000,00 zł.**

10.1.2 Specjalistyczne placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym (Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

W 2011 r. na zlecenie Miasta **12** specjalistycznych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym (7 Świetlic, 4 Ogniska i Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego) prowadziło 7 organizacji pozarządowych:

- Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego ul. Obywatelska 60 (prowadziło Ognisko Wychowawcze na 60 miejsc),
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Polesie ul. Gdańska 150 (prowadziło Świetlicę Socjoterapeutyczną i 3 Ogniska Opiekuńczo-Wychowawcze ogółem na 150 miejsc),
- Caritas Archidiecezji Łódzkiej ul. Gdańska 111 (prowadził 3 Specjalistyczne Świetlice Środowiskowe na 125 miejsc),
- Stowarzyszenie Ewangelizacyjno-Charytatywne „Mocni w Duchu” ul. Sienkiewicza 60 (prowadziło Specjalistyczną Placówkę Wsparcia Dziennego „Anielisko” na 40 miejsc),
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „Słyszę Serce” ul. Skarbowska 28 (prowadziło Socjoterapeutyczną Świetlicę Środowiskową „Słyszę dzieciaka” na 20 miejsc),
- Pracownia Alternatywnego Wychowania ul. Wólczańska 225 (prowadziła Socjoterapeutyczną Świetlicę Środowiskową na 37 miejsc),
- Stowarzyszenie Małych Dzieci ul. Kopcińskiego 1/3 (prowadziło Świetlicę Małych Dzieci na 30 miejsc).

Specjalistyczne placówki wsparcia dziennego zapewniały dziecku: pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, posiłek, wyposażenie w przedmioty niezbędne do zajęć oraz w miarę możliwości w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb.

Wychowawcy i terapeuci prowadzili zajęcia: socjoterapeutyczne w stałych grupach dzieci, korekcyjne, kompensacyjne i logopedyczne. Podczas zajęć grupowych lub w kontakcie indywidualnym realizowali indywidualne programy korekcyjne. Udzielali pomocy w trudnych sytuacjach życiowych w oparciu o diagnozę sytuacji dziecka i jego rodziny.

Łącznie w ciągu roku w placówkach przebywało rotacyjnie **662** dzieci.

Wydatki związane z prowadzeniem placówek: **654 142,00 zł.**

10.1.3 Centrum Integracji Społecznej

(Miejski Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

W 2011 r. MOPS wspierał realizację zadania, polegającego na dofinansowaniu prowadzenia Centrum Integracji Społecznej przez Fundację „Uwolnienie” z siedzibą w Łodzi, przy ul. Inowrocławskiej 5a.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r., Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.) Centrum prowadziło **reintegrację społeczną i zawodową osób wykluczonych społecznie uzależnionych od alkoholu**, które podlegały wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie były w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych, znajdowały się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

W ramach zadania podejmowane były działania mające na celu aktywizację zawodową i społeczną uczestników CIS poprzez prowadzenie kursów zawodowych (prace porządkowe i pielęgnacja zieleni lub renowacja, zdobienie mebli, rzeźba i stolarka), terapii indywidualnej (rozmowy indywidualne) i grupowej (spotkania o charakterze edukacyjnym i warsztatowym), zajęć z zakresu aktywizacji zawodowej (połączone z edukacją profilaktyki uzależnień oraz zwalczaniem objawów wykluczenia społecznego). Ponadto uczestnicy mieli zapewnioną pomoc psychologiczną, pedagogiczną oraz pomoc ze strony doradcy zawodowego.

W 2011 r. z Centrum Integracji Społecznej skorzystało 47 osób, w tym 25 mężczyzn oraz 22 kobiety. Wydatki poniesione na CIS: **123 840,00 zł.**

10.1.4 Grupa Wsparcia Anonimowych Alkoholików

Na terenie Osiedla Radogoszcz-Wschód przy współdziałaniu pracowników MOPS Filia Łódź-Bałuty, koordynujących działalność CAL działała Grupa Wsparcia Anonimowych Alkoholików. Spotkania Grupy (wpisanej do Krajowego Rejestru Grup AA „Inter grupa Centrum”) odbywały się regularnie raz w tygodniu. Spotkania miały charakter otwarty. Dzięki działalności Grupy wsparcie w walce z problemem alkoholowym uzyskały zarówno osoby uzależnione jak i współuzależnione. Bliskość miejsca spotkań w stosunku do miejsca zamieszkania miała istotny wpływ i stanowiła dodatkową zachętę do częstego i regularnego uczestnictwa w Grupie.

10.1.5 Jadłodajnie i kuchnie społeczne

(Miejski Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

Osoby i rodziny, w których występował problem uzależnienia od alkoholu korzystały z 5 jadłodajni i kuchni społecznych usytuowanych w różnych punktach Miasta, prowadzonych przez 4 podmioty :

- Caritas Archidiecezji Łódzkiej – prowadził Kuchnię Społeczną przy ul. Gdańskiej 111 (wydającą 170 posiłków dziennie),
- Centrum Służby Rodzinie – prowadziło Kuchnię Społeczną przy ul. Broniewskiego 1A (wydającą 140 posiłki dziennie),
- Konwent Bonifratrów – prowadził Jadłodajnię przy ul. Kosynierów Gdyńskich 61A (wydającą 140 posiłki dziennie),
- Polski Komitet Pomocy Społecznej – prowadził 2 Jadłodajnie: przy ul. Żeromskiego 54 (wydającą 165 posiłków dziennie) i przy ul. Szpitalnej 12 (wydającą 55 posiłków dziennie).
-

W ciągu roku w jadłodajniach i kuchniach społecznych posiłki spożyło **846** klientów pomocy społecznej (wydano ogółem 227 030 posiłków). Z posiłków korzystali klienci Filii MOPS - zarówno osoby samotne, jak i całe rodziny.

Wydatki na prowadzenie jadłodajni i kuchni społecznych: **981 485,00 zł.**

10.1.6 Bank Żywności

(Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

W 2011 r. osoby i rodziny z problemem alkoholowym otrzymywały pomoc świadczoną przez Fundację „Bank Żywności” im. Marka Edelmana z siedzibą w Łodzi przy al. Piłsudskiego 150/152.

Fundacja pozyskiwała żywność od firm z sektora prywatnego i nieodpłatnie przekazywała ją organizacjom pozarządowym (stowarzyszeniom i fundacjom), podmiotom kościelnym oraz podmiotom publicznym zajmującym się niesieniem pomocy:

- osobom uzależnionym i ich rodzinom,
- podopiecznym domów dziecka,
- osobom pozbawionym środków niezbędnych do życia,
- podopiecznym świetlic socjoterapeutycznych,
- podopiecznym domów pomocy społecznej,
- osobom bezdomnym,
- ofiarom przemocy.

W 2011 r. Fundacja przekazała **123** podmiotom **346 142 2622** kg żywności do dalszego rozdysponowania. Pomoc dotarła do 28 743 beneficjentów.

Wydatki związane z prowadzeniem Banku Żywności: **140 000,00 zł.**

10.2 Pomoc uzależnionym od substancji psychoaktywnych

10.2.1 Ośrodek Rehabilitacyjno – Readaptacyjny

(Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii)

W 2011 r realizację zadania polegającego na organizowaniu i prowadzeniu Ośrodka Rehabilitacyjno - Readaptacyjnego (hostelu) dla osób uzależnionych i szkodliwie używających substancje psychoaktywne, które ukończyły terapię uzależnień Miasto za pośrednictwem MOPS powierzyło Stowarzyszeniu MONAR z siedzibą w Kęślinach, przy ul. Strykowskiej 3. Zadanie realizowane było w Ośrodku Rehabilitacyjno-Readaptacyjnym w Łodzi przy ul. Wólczańskiej 225.

Działania podejmowane w ramach realizacji zadania to:

- kształtowanie zachowań prospołecznych,
- motywowanie do utrzymania abstynencji narkotykowej i alkoholowej,
- prowadzenie treningów interpersonalnych, asertywności, nauki radzenia sobie z problemami w kontaktach z ludźmi w celu kształtowania postaw szacunku,
- prowadzenie warsztatów radzenia sobie z agresją w celu nabycia umiejętności panowania nad emocjami,
- pomoc w poruszaniu się na rynku pracy oraz motywowanie do utrzymania pracy.

W 2011 r. z pomocy Ośrodka skorzystały **64** osoby, w tym 50 mężczyzn, 9 kobiet i 5 dzieci.

Wydatki na prowadzenie Ośrodka: **80 000,00 zł.**

10.2.2 Program reintegracji zawodowej

(Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii)

Osoby bezrobotne, uzależnione od substancji psychoaktywnych, które ukończyły terapię uzależnień uczestniczyły w programie reintegracji zawodowej realizowanym przez Stowarzyszenie MONAR w Ośrodku Rehabilitacyjno-Readaptacyjnym w Łodzi przy ul. Wólczańskiej 225.

W ramach programu przeprowadzone były kursy:

- obsługi wózków widłowych (uczestniczyło **4** osób),

- spawalniczy (uczestniczyły 9 osoby.
Ogółem w programie udział wzięło 13 osób.

Udział w kursach umożliwił uczestnikom podwyższenie lub uzyskanie kwalifikacji zawodowych, a tym samym zwiększenie szansy na uzyskanie zatrudnienia. Spowodował wzrost poczucia własnej wartości, wiarę w możliwość usamodzielnienia się i rozpoczęcia życia bez wspomagania środkami psychoaktywnymi.

Wydatki na realizację Programu: **16 000,00 zł.**

10.2.3 Programy reintegracji społecznej

(Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii)

W 2011 r. programy reintegracji społecznej dla osób uzależnionych lub szkodliwie używających środki psychoaktywne, które ukończyły terapię uzależnień realizowały:

- Łódzkie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U” z siedzibą w Łodzi przy ul. Więckowskiego 13.
- Fundacja „ARKA” z siedzibą w Łodzi przy ul. Kopernika 37.

W ramach zadania Łódzkie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U” realizowało program reintegracji społecznej osób uzależnionych po zakończonym procesie leczenia w ośrodku stacjonarnym poprzez konsultacje medyczne i terapeutyczne, grupę terapeutyczną, trening interpersonalny, warsztaty budowania poczucia własnej wartości, warsztaty asertywnych zachowań abstynenckich. W 2011 r. z programu skorzystały 72 osoby, w tym 47 mężczyzn oraz 25 kobiet.

Fundacja „ARKA” realizowała program reintegracji społecznej osób uzależnionych po zakończonym procesie leczenia w ośrodku stacjonarnym poprzez prowadzenie zajęć motywacyjno-edukacyjnych z obszaru dorobku kultury ułatwiających readaptację społeczną oraz organizowanie grupowych wyjść do kin, teatrów, muzeów, miejsc historycznych w Łodzi.

W 2011 r. z programu skorzystały 54 osoby, w tym 45 mężczyzn oraz 9 kobiet.

Wydatki na realizację Programów: **14 000 zł.**

XI. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

11.1 MOPS, jako partner w realizacji Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W ramach **Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** w Filiach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonowały **Interdyscyplinarne Zespoły Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, których celem była poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy, monitorowanie występowania tego zjawiska, jego rozmiarów i skutków społecznych oraz monitorowanie efektywności podejmowanych działań.

W skład Zespołów wchodził m.in. przedstawiciele: policji, prokuratur rejonowych, kuratorzy sądowi, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracownicy Filii MOPS.

W 2011 r. odbyły się ogółem 54 spotkania Zespołów, w czasie, których rozpatrzono 68 spraw. Przedstawiciele poszczególnych Zespołów kierowali sprawców przemocy na terapię odwykową

oraz terapię rodzinną, składali wnioski o dozór policji, o eksmisję sprawców przemocy, o umieszczenie małoletnich dzieci w zastępczych formach opieki, składali również zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Poza spotkaniami Zespołów w Filiach MOPS działały tzw. grupy robocze (składające się z członków poszczególnych Zespołów Interdyscyplinarnych oraz innych osób zaproszonych do współpracy) podejmujące dodatkowe czynności zmierzające do skutecznej realizacji planów pomocy opracowanych przez Zespoły.

Wydatki na koordynację działań Zespołów: **18 246,73 zł.**

11.1.1 Realizacja procedury „Niebieska Karta”

W minionym roku procedurę „Niebieskiej Karty” (narzędzie wykorzystywane w pracy z rodziną dotkniętą przemocą) zastosowano **320** razy, w tym 49 razy działania podjęto z inicjatywy pracownika socjalnego, a 271 razy z inicjatywy policji. Sprawcami przemocy, wobec których zastosowano procedurę byli głównie mężczyźni (277), rzadziej kobiety (38).

W zgłoszonych przypadkach, przy współdziałaniu pracownika socjalnego, policjanta, pedagoga szkolnego, kuratora sądowego i innych osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy zorganizowane były grupy wsparcia ofiar przemocy.

Ofiarom przemocy udzielono pomocy prawnej, psychologicznej, wskazano możliwość skorzystania z różnych form wsparcia oraz podejmowano inne działania właściwe dla danego przypadku.

Podjęto również działania wobec sprawców przemocy – 125 sprawców skierowano na terapię, w 93 przypadkach wystąpiono do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W wyniku zastosowania procedury Niebieskiej Karty wobec 78 sprawców przemocy wszczęte zostało postępowanie karne.

W dniu 18.10.2011 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, które określa procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta” wypełniane przez przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę.

Ponadto w 2011 r. podjęte zostały działania zmierzające do powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi – zgodnie z art. 9a ust. 15 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Uchwałą Nr XVIII/338/11 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 24 sierpnia 2011 r. określono tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

11.2 Specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy

Ofiary przemocy korzystały ze schronienia w prowadzonym przez Stowarzyszenie Promocji Zdrowia i Psychoterapii Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, w Łodzi przy ul. Franciszkańskiej 85. Podmiot w ramach realizacji zadania zapewniał ofiarom przemocy: schronienie, wyżywienie (w miarę posiadanych środków) oraz pomoc socjalną i terapeutyczną. Ofiarom przemocy udzielano: porad medycznych, psychologicznych, prawnych, socjalnych, prowadzono terapię indywidualną, grupową, rodzinną oraz zajęcia socjoterapeutyczne.

W 2011 r. z pomocy udzielanej w placówce korzystało rotacyjnie **187** osób, w tym 81 kobiet, 2 mężczyzn oraz 104 dzieci (planowana liczba miejsc – 24).

Wydatki na prowadzenie Ośrodka: **313 900,00 zł.**

11.3 Szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W dniach 25-27 maja 2011 r. Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” przeprowadziło na zlecenie Miasta Łodzi szkolenie pn. „Przemoc w rodzinie – ofiary i sprawcy – rozpoznawanie i kierunki działań. Kontakt z klientem agresywnym”. W szkoleniu wzięło udział 60 osób (pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, przedstawicieli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, funkcjonariuszy Policji). Celem szkolenia było rozwinięcie umiejętności i kompetencji adresatów w zakresie pracy ze sprawcą przemocy – agresywnym klientem oraz diagnozowanie sytuacji ofiary przemocy (dziecka, osoby dorosłej, osoby w podeszłym wieku), ze wskazaniem metod postępowania w poszczególnych przypadkach.

Wydatki na realizację szkolenia: **24 000,00 zł.**

W IV kwartale 2011 r. Instytut Socjologiczny Uniwersytetu Łódzkiego na zlecenie Miasta przeprowadził szkolenie mające na celu ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i transmisji biedy w zubożonych sąsiedztwach (enklawach biedy) poprzez zwiększenie wiedzy i kompetencji pracowników służb społecznych pracujących na terenie wybranych „enklaw biedy”. Adresatami szkolenia była 15-osobowa grupa (pracownicy: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi, pracownicy Miejskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łodzi, pracownicy Zakładów Opieki Zdrowotnej). Koszt zadania **45 000,00 zł.**

XII. Pomoc repatriantom

W 2011 r. na podstawie Uchwał podjętych przez Radę Miejską w Łodzi w 2010 r.:

- Nr LXXXIII/1460/10 z dnia 31 marca 2010 r.
- Nr XCI/1621/10, Nr XCI/1622/10, Nr XCI/1623/10 z dnia 7 lipca 2010 r.

4 rodzinom repatriantów przybyłych do Łodzi z Republiki Kirgiskiej wypłacono zasiłki na bieżące utrzymanie oraz zagospodarowanie na łączną kwotę **162 013,52 zł.**

XIII. Pomoc cudzoziemcom

Na realizację zadania Pomoc dla cudzoziemców w 2011 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi otrzymał kwotę **17 867,00 zł.**

Kwota ta przeznaczona była dla cudzoziemców przybyłych do Łodzi (1 osoba z Palestyny, 2 osoby z Białorusi) przyznana na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie udzielenia pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą (Dz. U. z 2009 r. Nr 45. poz. 366). Przybyłym cudzoziemcom przyznano świadczenia na utrzymanie, pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, tłumaczenia dokumentów oraz udział tłumacza przy załatwianiu spraw urzędowych.

Z każdym z cudzoziemców pracownicy socjalni opracowali Indywidualne Programy Integracji, które zawierały sporządzone indywidualnie kosztorysy realizacji programu.

XIV. Praca socjalna

W ciągu roku mieszkańcy Miasta obejmowani byli pomocą świadczoną przez pracowników socjalnych w ramach **pracy socjalnej**, rozumianej, jako działalność skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania.

Działania, jakie podejmowali pracownicy polegały m.in. udzielaniu klientom wsparcia, pomocy poprzez towarzyszenie przy załatwianiu różnego rodzaju spraw, reprezentowaniu klientów, pomocy w utrzymywaniu kontaktów ze środowiskiem, aktywizacji zawodowej, poradnictwie itp.

Wsparcia tego, pracownicy socjalni udzielali w ramach własnych kompetencji - w formie porad, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych i innych istotnych z punktu widzenia klienta spraw bytowych (pomocy w uzyskaniu pracy, mieszkania, alimentów, funkcjonowania w środowisku). W przypadku rodzin dysfunkcyjnych kontaktowali się z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, poradniami specjalistycznymi. Przekazywali również informacje gdzie i do jakiej instytucji lub organizacji można się zwrócić w celu uzyskania odpowiedniej formy pomocy.

Ogółem w ciągu roku pracą socjalną objętych było **32.441** rodzin (w których było 59 311 osób).

XV. Kontrole merytoryczno-finansowe

15.1 Kontrole wewnętrzne

Nadzór nad sposobem realizacji zadań wykonywanych przez MOPS, jednostki mu podległe i nadzorowane oraz podmioty, z którymi zawarte zostały umowy na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej sprawował **Zespół ds. Kontroli Wewnętrznej** oraz **oddziały merytoryczne** MOPS – w zakresie spraw im podległych.

Nadzór realizowany był w formie kontroli, wizytacji i lustracji.

Kontrole wewnętrzne

Kontrolujący	Podmiot kontrolowany			Liczba kontroli, wizytacji, lustracji ogółem
	Filie MOPS	Jednostki nadzorowane przez MOPS	Podmioty niepubliczne	
Zespół ds. Kontroli Wewnętrznej	5	11	11	27
Oddział Pomocy Rodzinie i Dziecku	0	7	2	9
Oddział ds. Współpracy z Podmiotami Uprawnionymi	0	0	17	17
Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych	0	0	9	26
	5	17	30	79

W roku 2011 **Zespół ds. Kontroli Wewnętrznej** przeprowadził ogółem **27 kontroli**, w tym:

- 3 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 5 w Domach Pomocy Społecznej,
- 5 w Filiach MOPS,
- 3 w Zespole ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
- 11 w organizacjach pozarządowych, realizujących na zlecenie MOPS zadania z zakresu pomocy społecznej.

W jednostkach, które były nadzorowane przez MOPS, kontrole obejmowały swym zakresem zagadnienia dotyczące prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz dokumentacji finansowo-księgowej, natomiast w organizacjach pozarządowych przedmiotem kontroli był objęty sposób realizacji postanowień umów zawartych z MOPS

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które zostały usunięte w czasie trwania czynności kontrolnych lub po jej zakończeniu. Wynikiem przeprowadzenia kontroli było wydanie 79 zaleceń pokontrolnych 15 podmiotom i ukaranie 1 osoby upomnieniem.

Wyniki żadnej kontroli nie dostarczyły ustaleń z powodu, których należało powiadomić organy ścigania.

Pracownicy **Oddziału Pomocy Rodzinie i Dziecku** przeprowadzili 9 wizytacji placówek opiekuńczo-wychowawczych. W publicznych placówkach przeprowadzono 7 wizytacji, w tym jedną doraźną w związku ze skargą dotyczącą m. in. jakości posiłków dla dzieci (skarga była nieuzasadniona). W placówkach niepublicznych (Rodzinnych Domach Dziecka) przeprowadzono 2 wizytacje.

Zakres wizytacji dotyczył m. in.: oceny realizowanych przez placówkę programów na rzecz dziecka i rodziny, działań podejmowanych na rzecz usamodzielniających się wychowanków, zasad postępowania dotyczących przyjęcia dziecka do placówki, stworzenia dzieciom warunków do spędzania czasu wolnego, oceny bieżącego funkcjonowania placówki.

W czasie wizytacji nie stwierdzono rażących zaniedbań i nieprawidłowości. W przypadku występujących uchybień wydano stosowne zalecenia i uwagi, które zostały przekazane do wykonania dyrektorom jednostek.

Pracownicy **Oddziału ds. Współpracy z Podmiotami Uprawnionymi** przeprowadzili 14 kontroli merytorycznych dotyczących realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej, zleconych organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym:

- kontrola realizacji zadań, zleconych Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Śródmieście, polegających na: prowadzeniu opiekuńczej placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego przy ul. Tuwima 12a oraz na prowadzeniu opiekuńczej placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego przy ul. Bojowników Getta Warszawskiego 3;

- kontrola realizacja zadania, zleconego Centrum Praw Kobiet Oddział w Łodzi, polegającego na prowadzeniu jednostki specjalistycznego poradnictwa;
- kontrola realizacji zadań, zleconych Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Bałuty, polegających na prowadzeniu placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego przy ul.: Hipotecznej 3/5, Sucharskiego 2, Wróbla 5, Plantowej 7, Ratajskiej 2/4, Żabiej 10/12, Obrońców Westerplatte 28;
- kontrola realizacja zadania, zleconego Polskiemu Towarzystwu Stwardnienia Rozsianego Oddział w Łodzi, polegającego na prowadzeniu jednostki specjalistycznego poradnictwa dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- kontrola realizacji zadania, zleconego Zgromadzeniu Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego, polegającego na prowadzeniu specjalistycznej placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym przy ul. Obywatelskiej 60;
- kontrola realizacji zadań, zleconych Zgromadzeniu Córek Maryi Wspomożycielki (Siostry Salezjanki), polegających na: prowadzeniu opiekuńczej placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego przy ul. Brauna 5 oraz na prowadzeniu hostelu przy placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej;
- kontrola realizacji zadania, zleconego Centrum Służby Rodzinie, polegającego na prowadzeniu jednostki specjalistycznego poradnictwa;
- kontrola realizacji zadań, zleconych Stowarzyszeniu Promocji Zdrowia i Psychoterapii, polegających na: prowadzeniu jednostki specjalistycznego poradnictwa i udzielaniu bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą poprzez prowadzenie specjalistycznego poradnictwa ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- kontrola realizacji zadania, zleconego Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Łódzki Oddział Regionalny, polegającego na prowadzeniu opiekuńczej placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego przy ul. Tuwima 40;
- kontrola realizacji zadania, zleconego Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Polesie, polegającego na prowadzeniu opiekuńczej placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego przy ul. Hufcowej 20;
- kontrola realizacji zadań, zleconych Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Polesie, polegających na prowadzeniu specjalistycznych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym przy ul.: 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 52/54, Gdańskiej 150, Księży Młyn 1, oraz na prowadzeniu opiekuńczych placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego przy ul.: Lorentza 1, Wileńskiej 48, Napoleńskiej 7/17;
- rekontrola realizacji zadania, zleconego Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Śródmieście, polegającego na prowadzeniu opiekuńczej placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego przy ul. Jaracza 42;
- rekontrola realizacji zadania, zleconego Międzynarodowemu Stowarzyszeniu Pomocy „Słyszę Serce”, polegającego na prowadzeniu specjalistycznej placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym przy ul. Wspólnej 6;
- rekontrola realizacji zadania, zleconego Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Polesie, polegającego na prowadzeniu specjalistycznej placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym przy ul. Gdańskiej 150.

Przy realizacji zadań nie stwierdzono większych uchybień. Oceniono zgodność działalności z zakresem określonym w zawartych umowach. Po czynnościach kontrolnych poinformowano podmioty o konieczności informowania o wszelkich zmianach podczas realizacji zadania, prowadzenia w sposób rzetelny dokumentacji.

Pracownicy Oddziału przeprowadzili także 3 wizytacje:

- w zakresie zgodności godzin funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego z harmonogramami realizacji zadań, zleconych Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Polesie, polegających na prowadzeniu placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego przy ul.: Lorentza 1, Hufcowej 20, Wileńskiej 48, Napoleńskiej 7/17, oraz na prowadzeniu specjalistycznych placówkach

wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym przy ul.28 Pułku Strzelców Kaniowskich 52/54, Gdańskiej 150, Ogrodowej 28, Księży Młyn 1.

W związku z przeprowadzonym postępowaniem wyjaśniającym, proporcjonalnie zmniejszono kwotę środków finansowych za okres sierpnia 2011 r., w którym placówki przy ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 52/54 oraz przy ul. Hufcowej 20 były nieczynne.

- w zakresie zgodności godzin funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego z harmonogramami realizacji zadań, zleconych Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Widzew, polegających na prowadzeniu placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego przy ul.: Giewont 28, Lermontowa 28 - nie stwierdzono uchybień.
- z związku z prowadzonym postępowaniem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu przy ul. Wspólnej, w obrębie, której Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „Słyszę Serce”, prowadzi specjalistyczną placówkę wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym przy ul. Wspólnej 6.

Pracownicy Zespołu do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych przeprowadzili 9 kontroli i 17 wizytacji warsztatów terapii zajęciowej. Kontrole dotyczyły prawidłowości wykorzystania środków PFRON na funkcjonowanie warsztatów oraz realizacji zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej uczestników warsztatów.

15.2 Kontrole zewnętrzne

W roku 2011 MOPS kontrolowany był przez:

Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi - zakres kontroli według wpisu do książki kontroli: "Sprawdzenie wykonania rzeczowego zadań w okresie 01.01.2011 - 7.12.2011 i ich zaangażowania finansowego na podstawie WBoP złożonych w WUP w Łodzi w projekcie "Nowy obraz pomocy społecznej w Łodzi".

XVI. Struktura organizacyjna i zatrudnienie w pomocy społecznej

16.1 Struktura organizacyjna MOPS

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi wprowadzonym Zarządzeniem Nr 3213/V/09 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 29 maja 2009 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka pomocy Społecznej w Łodzi w 2010 r. w skład struktury organizacyjnej MOPS wchodziły komórki organizacyjne:

- Oddział Koordynacji i Nadzoru,
- Oddział Pomocy Rodzinie i Dziecku,
- Oddział Pomocy Stacjonarnej,
- Oddział ds. Współpracy z Podmiotami Uprawnionymi,
- Oddział Finansowo-Księgowy,
- Oddział Planowania i Analiz,
- Zespół Organizacyjno-Administracyjny,
- Zespół ds. Kontroli Wewnętrznej,

- Zespół Audytu Wewnętrznego,
- Zespół Radców Prawnych,
- Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
- Zespół ds. Realizacji Projektów Unijnych

oraz 5 Filii (Filia Łódź – Bałuty, Filia Łódź – Górna, Filia Łódź – Polesie, Filia Łódź – Śródmieście, Filia Łódź – Widzew).

W ramach Filii działało: 20 Domów Dziennego Pobytu, 2 Ośrodki Adaptacyjne dla Dzieci i Młodzieży, 4 Świetlice Środowiskowe oraz Schronisko dla Bezdomnych Kobiet z miejscami noclegowymi.

MOPS sprawował również nadzór nad prowadzonymi przez Miasto i prowadzonymi na zlecenie Miasta domami pomocy społecznej (15) i całodobowymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (20).

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonował Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

16.2 Zatrudnienie

Na dzień 31.12.2011 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było **879** osób, w tym:

- 70 osób w MOPS przy ul. Piotrkowskiej 149 (w tym 12 w Zespole do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych),
- 630 osób w 5 Filiach MOPS,
- 179 osoby w ośrodkach wsparcia podległych Filiom MOPS.

Wśród **630** osób zatrudnionych w Filiach, **346** to terenowi pracownicy socjalni w rejonach opiekuńczych, co stanowiło 54,92% zatrudnionych w Filiach. **Niedobór zatrudnienia w tej grupie zawodowej obliczony według wskaźnika określonego w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej** (tzn. 1 pracownik socjalny powinien przypadać na 2 000 mieszkańców. W oparciu o prognozowaną liczbę mieszkańców Miasta Łodzi, która na dzień 31.12.2011 r. wynosiła 726 217 w MOPS powinno być zatrudnionych 364 pracowników) **i wynosił 18 (etatów).**

Domy Pomocy Społecznej zatrudniały **1 403** osób (50% wszystkich zatrudnionych w strukturach pomocy społecznej).

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zatrudniały **569** osób (20% wszystkich zatrudnionych w strukturach pomocy społecznej).

Według stanu na dzień 31.12.2011 r. w jednostkach pomocy społecznej Miasta zatrudnione były ogółem **2 779** osób.

16.3 Pracownicy socjalni zatrudnieni w MOPS

Według stanu na dzień 31.12.2011 r. wśród 700 pracowników MOPS (MOPS przy ul. Piotrkowskiej 149 i 5 Filii) 379 zatrudnionych na stanowisku pracownik socjalny w tym 346 wykonujących pracę w rejonach opiekuńczych.

Wśród zatrudnionych pracowników socjalnych:

- 94 osoby na stanowisku starszy specjalista pracy socjalnej,
- 118 osoby na stanowisku specjalista pracy socjalnej,
- 76 na stanowisku starszy pracownik socjalny,
- 91 na stanowisku pracownik socjalny,

16.4 Szkolenia wewnętrzne

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 48/2009 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi z dnia 31 grudnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji postępowania w zakresie

planowania i organizowania szkoleń wewnętrznych pracowników Filii Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi Filie opracowały plan szkoleń wewnętrznych na rok 2011. Plany dostosowane były do potrzeb edukacyjnych pracowników Filii. Tematyka uwzględniała istotne dla funkcjonowania Filii zagadnienia m.in. z zakresu stosowania prawa, metodyki pracy z określonymi grupami klientów itp.

TABELA Nr 18

Szkolenia wewnętrzne zorganizowane i zrealizowane w roku 2011

Temat	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
Nowe zasady ewidencji operacji gospodarczych w związku z wprowadzeniem jednej bazy programu finansowo-księgowego AGEMA	1	4
Indywidualny plan działania jako metoda pracy z bezrobotnym	1	34
Elementy socjoterapii w pracy z rodziną	1	14
Przestrzeganie ochrony danych osobowych	1	6
Wybrane aspekty Ustawy o ochronie Praw Lokatorów	1	36
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	3	136
Ubezpieczenia zdrowotne-zgłoszenia, wyrejestrowania, ustalanie uprawnień. Potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych.	1	57
Praca i zadania asystenta – obowiązujące procedury	1	64
Omówienie zasad gromadzenia i przechowywania dokumentów w Dziale Świadczeń	1	10
Obieg dokumentów – zasady ogólne	1	6
Szkolenie w zakresie stosowania KPA	2	57
Kontrakt socjalny	2	61
Rozliczanie inwenteryzacji	1	6
Aktualizacja przepisów ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw. Zarządzenia MOPS	3	58
Praca z programem POMOST	1	10
Bezpieczeństwo i higiena pracy – pierwsza pomoc	2	49
Praca z rodziną z grupy ryzyka	1	15
Superwizja dla asystentów rodziny	1	4
Wsparcie i współpraca z rodziną zastępczą	1	5
Razem	27	x

W **27** szkoleniach zorganizowanych w ramach działalności własnej Filii uczestniczyli pracownicy socjalni, merytoryczni oraz pracownicy Działów Obsługi Świadczeń, administracji i księgowości.

Tematowi, jakiemu poświęcono największą ilość szkoleń i w których uczestniczyła największa ilość pracowników było zjawisko przemocy w rodzinie.

16.5 Udział pracowników MOPS w szkoleniach organizowanych przez podmioty zewnętrzne

Pracownicy MOPS uczestniczyli w szkoleniach, warsztatach i konferencjach merytorycznych, zorganizowanych przez podmioty zewnętrzne, m.in. przez:

- Regionalne Centrum Polityki Społecznej („Wsparcie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr pomocy społecznej i integracji społecznej”, „Zamówienia publiczne w świetle zasad dyscypliny

- finansów publicznych”, „Zamówienia publiczne do 14 tyś. Euro”, „Praca socjalna z klientem uzależnionym”, „Techniki wywierania wpływu w pracy socjalnej” „Mediacje rodzinne”, „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych”, „Trening komunikatywny, interpersonalny z elementami asertywności”, „Elementy prawa z zakresu pomocy społecznej”, „Metody ruchu rozwijającego”, „służby społeczne w środowisku utrwalonej biedy i wykluczenia społecznego” „Wsparcie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr pomocy i instytucji społecznej”, „Przeciwdziałanie niepożądanym zachowaniom w szkole...”, „Przemoc w rodzinie jak pomagać nie upokarzając”, „Ekonomia społeczna, jako narzędzie zapobiegania wykluczeniu społecznemu”, „Formy i metody aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych”, „Być seniorem” i in.),
- Towarzystwo Wspierania Rodziny „Lokomotywa”-(„Interwencja wobec osób zagrożonych samobójstwem),
 - Biuro Promocji i Zatrudnienia UMŁ („Wypalenie zawodowe wśród pracowników”),
 - Studium Profesjonalnej Psychoterapii, Centrum Terapii Krótkoterminowej Łódź –(„Diagnoza zaburzeń. Wskazanie i konsekwencje farmakoterapii w postępowaniu psychoterapeutycznym, Diagnoza psychologiczna w psychoterapii – użyteczność i ograniczenia”),
 - Polskie Towarzystwo Ekonomiczne („Wydatki Strukturalne”),
 - Polski Związek Głuchych –(Kurs języka migowego),
 - Ośrodek Twórczej Interwencji – („Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej”),
 - Centrum Szkoleniowe Wrocław - („Przygotowanie do zamknięcia ksiąg rachunkowych w jednostkach sektora finansów publicznych”, „Warsztaty praktyczne- wykorzystanie platformy e PUAP....”, Szkolenie odnośnie „Niebieskiej Karty”),
 - Sygnity S.A.- („Pomost Std „Szkolenie z zakresu funkcjonalności oprogramowania”),
 - Wojewódzki Urząd Pracy- („Poradnictwo zawodowe- różnorodność obszarów działań doradczych”),
 - Uniwersytet Łódzki – („Pomoc rodzinie z dzieckiem”),
 - Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Kapitał Ludzki – („Wsparcie i podnoszenie kwalifikacji zawodowej kadr pomocy i integracji społecznej”, „Społecznie znaczy Ekonomiczni...”, „Aktywna Pomoc Społeczna”, „Zasoby jako kategoria diagnostyki psychopedagogicznej środowisk wychowawczych w społeczności lokalnej”, „Warsztaty Przedstawicieli Zabezpieczenia Społecznego i Rynku Pracy”, „Praca socjalna z klientem uzależnionym od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych”, „Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej”),
 - Centrum Szkoleń i Doradztwa – („Zamówienia publiczne”),
 - PRESSCOM Sp. z o.o.- Wrocław – („Kontrola i audyt, przetwarzanie danych osobowych...”, „Przygotowanie do zamknięcia ksiąg rachunkowych...”, „Środki trwałe”),
 - Damax- Sp. z o.o – („Rozpoznawanie zjawisk krzywdzenia dzieci....” „Kodeks Postępowania Administracyjnego. Najnowsze zmiany”),
 - „SOREY” Dom Szkoleń – („Naliczanie płac w praktyce”),
 - Grupa „Ergo” sp. z o.o. – („Instrukcja kancelaryjna”, „Rachunkowość budżetowa”, „Wydatki strukturalne w 2011r wg nowych przepisów...”),
 - Kolegium Pracowników Służb Społecznych w Łodzi – („Między opieką a wspieraniem”),
 - Urząd Miasta Łodzi – („Standardy współpracy szkół z jednostkami”),
 - Federacja na Rzecz Reintegracji Społecznej Towarzystwo Psychoprofilaktyczne („Jak pomagać nie upokarzając”),
 - Instytut Szkoleń i Analiz Gospodarczych – („Socjoterapia- różne rodzaje i formy”),
 - LOGOS Europejskie Centrum Kształcenia – („Obowiązki płatnika PIT z uwzględnieniem zmian oraz problemów”, „Wynagrodzenia”),
 - EDUKEY – („WORD- 2007/2010”, „EXCEL 2007/2010”),
 - FORUM – („Przemoc w rodzinie”),
 - PUP – („Obsługa SEPI”).

XVII. Najistotniejsze działania MOPS w 2011 r.

Do najistotniejszych działań podjętych, kontynuowanych lub zakończonych w 2011 r należy:

Przygotowanie do reorganizacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Opracowano, przygotowano i podjęto działania zmierzające do reorganizacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi polegającej na przekształceniu 5 Filii MOPS w Łodzi w 3 Wydziały Pracy Środowiskowej. Reorganizacja ma na celu usprawnienie pracy, ujednoczenie procedur w poszczególnych komórkach organizacyjnych, ograniczenie ilości pracowników administracyjnych, ujednoczenie systemu pracy, profesjonalizacja pracy pracowników socjalnych. W zakresie dotyczącym klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej podjęte działania mają na celu aktywizację społeczną i zawodową klientów pomocy społecznej poprzez ich udział w tworzonych przy Wydziałach Pracy Środowiskowej Klubach Integracji Społecznej oraz profesjonalna pomoc dzięki ukierunkowanej specjalizacji pracowników socjalnych.

Działania zmierzające do Utworzenia Wydziału Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wprowadziła nowe zasady w zakresie ustalenia zasad organizacji rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 76 ust. 1 ww. ustawy „organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania ...”

Zarządzeniem Nr 1574/VI/11 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 8 grudnia 2011 r. organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Łodzi został wyznaczony Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi. W celu realizacji tego zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podjął działania zmierzające do utworzenia Wydziału Wspierania Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Przy tworzeniu nowej struktury wykorzystana zostanie istniejąca baza lokalowa - budynek po Filii MOPS – Łódź Polesie przy ul. Lipowej 28 oraz posiadane, wykwalifikowane zasoby kadrowe.

Wyznaczenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej umożliwi stworzenie, na terenie Miasta, spójnego systemu rodzinnej pieczy zastępczej, rozumiane, jako zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieci w przypadkach niemożności sprawowania nad nimi opieki i wychowania przez rodziców.

Uczestnictwo MOPS w akcji „Kontakt – Międzynarodowy Festiwal Wolontariatu Łódź 2011 r.”

W Łodzi w dniach od 31 lipca do 6 sierpnia 2011 r. odbył się Międzynarodowy Festiwal Wolontariatu „Kontakt Łódź 2011 r.”, zorganizowany przez Fundację PROEM.

Akcja „Kontakt” to tygodniowy festiwal praktycznych działań na rzecz Miasta przy udziale wolontariuszy ze społeczności lokalnej, innych części kraju i z zagranicy. W swojej formie i działaniu Akcja nawiązywała do idei Europejskiego Roku Wolontariatu. Zorganizowano ją na terenach dotkniętych biedą oraz wśród ludzi (głównie dzieci i młodzieży) zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Celem Festiwalu było szerzenie idei wolontariatu, pokazanie przykładów pozytywnego oddziaływania na otaczającą rzeczywistość oraz przykładu dobrej współpracy na rzecz Miasta i jego mieszkańców. Partnerem Festiwalu Kontakt było centrum handlowo - usługowo - rozrywkowe Manufaktura. Festiwal zorganizowano w wyniku podpisanego w dniu 29 lipca 2011 r. Porozumienia pomiędzy Miastem Łódź i Fundacją PROEM.

Akcja Kontakt odbywała się w 3 strefach:

- strefie HELP (pomoc społeczna, remonty 5 mieszkań klientów MOPS, remonty i inne działania: w Domu Dziecka dla Dzieci Chorych Fundacji „Dom w Łodzi”, Domu Dziecka nr 3, Domu Pomocy Społecznej, Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie)
- strefie SPORT (treningi koszykówki, turnieje streetballowe, pokazy umiejętności koszykarskich),
- strefie ART (działania fotograficzne, plastyczne, teatralne, koncerty zespołów z Polski i USA)

Podczas Akcji wolontariusze przez 5 dni wykonywali wcześniej uzgodnione prace, tj., remonty (m.in. malowanie) w pięciu mieszkaniach klientów MOPS, remont boiska i placu zabaw w Domu Dziecka nr 3 przy ul. Sowińskiego 3 w Łodzi, prace w Domu Dziecka dla Dzieci Chorych Fundacji „Dom w Łodzi” przy ul. Wierzbowej 13, czyszczenie i malowanie ogrodzenia w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Sierakowskiego 65, zorganizowanie czasu wolnego dla dzieci przebywających w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy ul. Franciszkańskiej 85 w Łodzi.

W trakcie Festiwalu Współpracy na rynku Manufaktury wolontariusze organizowali mieszkańcom Łodzi treningi i mecze koszykówki, spektakle, koncerty oraz zajęcia plastyczne w przestrzeni. Akcji towarzyszyły też koncerty zespołów muzycznych w łódzkich klubach.

Środki finansowe na przeprowadzenie Akcji pochodziły z MOPS, z placówek biorących udział w akcji oraz z Fundacji PROEM.

Uruchomienie Filii Pogotowia Opiekuńczego nr 1 ul. Krokusowa 15/17, mieszczącej się przy ul. Gazowej 8.

W dniu 13 kwietnia 2011 r. nastąpiło uroczyste otwarcie Filii Pogotowia Opiekuńczego nr 1, przy ul. Gazowej 8. W Filii przebywają dzieci w wieku od 11 do 18 roku, będące ofiarami kryzysowych sytuacji domowych, w tym przemocy domowej, pozbawione opieki rodziców, dzieci o niezaspokojonych podstawowych potrzebach bytowych i emocjonalnych. Wychowankowie przebywają w trzech 7-10 osobowych grupach stanowiących odrębne mieszkania, usytuowane na poszczególnych kondygnacjach budynku.

W placówce został zatrudniony wykwalifikowany personel merytoryczny, tj. wychowawcy, pedagog, psycholog, pracownik socjalny oraz personel obsługi.

Utworzenie nowych mieszkań usamodzielnienia

Pozyskany w 2010 r. z przeznaczeniem na mieszkanie usamodzielnienia lokal po kilkumiesięcznym adaptowaniu go do wymaganych standardów, w listopadzie 2011 roku, został oddany do użytku. Mieszkanie znajduje się na parterze przy ulicy Nawrot 31. Lokal o powierzchni 270,24 m² posiada wszystkie media. Ogrzewane jest za pomocą pieca gazowego, a woda, ze względów bezpieczeństwa, ogrzewana jest za pomocą term elektrycznych. Mieszkanie posiada 5 sal sypialnych 1-3 osobowych, salę komputerową, 2 łazienki, 2 ubikacje, kuchnię i jadalnię oraz salon. Dodatkowo w mieszkaniu znajdują się 2 pomieszczenia gospodarcze. Lokal jest bardzo wygodny i nowoczesnie urządony. Sale oraz inne pomieszczenia posiadają wyposażenie dające duży komfort przebywającym tam dzieciom. W mieszkaniu usamodzielnienia dzieci będą przebywały pod opieką 5 wychowawców. Program pracy wychowawczej zakłada podniesienie poziomu umiejętności życiowych przebywającej tam młodzieży, co w przyszłości owocować będzie wyższym stopniem przystosowania społecznego usamodzielnianych wychowanków. Pracę wychowawców wspierać będą zatrudnieni w placówce specjaliści: psycholog i pedagog.

Remont lokalu został w całości sfinansowany ze środków pochodzących z budżetu Miasta Łodzi i wyniósł **231.562,09 zł**

Na wyposażenie pomieszczeń wydatkowana została kwota **65.500,00 zł**, z czego: kwota **37.000,00 zł** pozyskana została z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w ramach otwartego konkursu ofert na finansowe wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w 2011 r. – „Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej poprzez pomoc w uzyskaniu odpowiedniego standardu warunków życia – wyposażenie mieszkania usamodzielnienia”, a kwota **28.500 zł**. pochodziła z budżetu Miasta Łodzi.

Na koniec 2011 r., na terenie Miasta Łodzi funkcjonowało 11 mieszkań usamodzielnienia, przeznaczonych dla wychowanków placówek od 14 roku życia, dysponujących łącznie 99 miejscami, w tym 2 mieszkania, na 14 miejsc przeznaczone dla małoletnich matek.

TABELA Nr 19

Wykaz mieszkań usamodzielnienia

L. p.	Placówka prowadząca mieszkanie	Adres mieszkania	Liczba miejsc	Powierzchnia mieszkania	Data utworzenia
1	Dom Dziecka Nr 1 ul. Aleksandrowska 123	Łódź ul. Aleksandrowska	10	Mieszkanie na terenie placówki - 125m ²	01.10.2010r.
2	Dom Dziecka Nr 2 ul. Aleksandrowska 137	Łódź ul. Nawrot 31	10	270,24m ²	01.11.2011r
3	Dom Dziecka Nr 3 ul. Sowińskiego 3	Łódź, ul. Żeromskiego	10	166,44 m ²	19.11.2010r.
4	Dom Dziecka Nr 4 ul. Marysińska 100	Łódź, ul. Wólczajska	10	113 m ²	01.12.2006r
5	Dom Dziecka Nr 4 ul. Marysińska 100	Łódź ul. Marysińska	10	Mieszkanie na terenie placówki - 160 m ²	01.06.2010r.
6	Dom Dziecka Nr 5 ul. Małachowskiego 74	Łódź ul. Małachowskiego	10 (5 małoletnich matek oraz 5 dzieci)	Mieszkanie na terenie placówki – 174 m ²	01.03.2007r.
7	Dom Dziecka Nr 5 ul. Małachowskiego 74	Łódź ul. Wygodna	10	267 m ²	30.12.2010r.
8	Dom Dziecka Nr 6 ul. Bednarska 15	Łódź ul. Kilińskiego	9	151,82 m ²	01.03.2010r.
9	Dom Dziecka Nr 7 ul. Przyszkole 38	Łódź ul. Przyszkole	6	Mieszkanie na terenie placówki – 99 m ²	01.09.2010r.
10	Dom Dziecka Nr 9 ul. Bednarska 15a	Łódź ul. Gdańska	10	112 m ²	16.08.2010r.
11	Dom dziecka dla Małych Dzieci ul. Drużynowa 3/5	w Filii placówki Łódź ul. Zbocze	4 (2 małoletnie matki oraz 2 dzieci)	Mieszkanie na terenie Filii placówki - 65 m ²	01.06.2007r.
Łącznie liczba miejsc :		99 miejsc			

Kontynuacja Programu Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w Mieście Łodzi

W ramach Programu dąży się do stworzenia zintegrowanego systemu pomocy rodzinie i dziecku, w którym ściśle współpracują podmioty publiczne i niepubliczne, co przekłada się na skuteczność podejmowanych oddziaływań.

Ponadto dzięki specjalistycznym szkoleniom realizowanym w ramach Programu zwiększane są kompetencje zawodowych pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych w pracy z rodziną naturalną i zastępczą.

Efekty wdrażania Programu Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w Mieście Łodzi

W roku 2011 odnotowano:

- wzrost liczby rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem psychologiczno-pedagogicznym z 257 rodzin w roku 2010 do 421 rodzin, co stanowi wzrost o 64%.
- wzrost liczby dzieci „z grupy ryzyka” przyjętych priorytetowo do przedszkoli miejskich z 287 dzieci w roku 2010 do 316 w roku 2011, co stanowi wzrost o 10%.
- ze 134 rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki dzięki współpracy z asystentami rodziny 34 rodziny zaczęły funkcjonować samodzielnie

Stanowi to dowód, że jedynie rozwój różnorodnych form wsparcia rodziny i dziecka prowadzony przez dobrze wykwalifikowaną kadrę pracującą w spójnym systemie opieki powoduje wzmocnienie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji prowadzi do pozostawienia dzieci w środowisku naturalnym.

Szczegółowe działania podejmowane w 2011 r. oraz efekty realizacji Programu opisane zostały w części IV Sprawozdania „Pomoc rodzinie i dziecku”.

Utworzenie nowych rodzin zastępczych

Dzięki podejmowanym przez MOPS działaniom w zakresie promowania rodzinnych form opieki zastępczej, w 2011 r.:

- utworzono **124** spokrewnionych i niespokrewnionych rodzin zastępczych, w których umieszczono **149** dzieci,
- zawarto z **2** rodzinami umowy na prowadzenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, dysponujących 6 miejscami rotacyjnymi,
- zawarto z **1** rodziną umowę na pełnienie funkcji zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem specjalistycznej rodziny zastępczej, w której umieszczono 1 dziecko.

Umieszczenie dzieci w rodzinach adopcyjnych

- W 2011 r. umieszczono **80** dzieci w rodzinach adopcyjnych, w tym:
 - 31 z placówek opiekuńczo-wychowawczych,
 - 23 z rodzin zastępczych,
 - 26 z Oddziału Preadopcyjnego.

Umożliwienie dzieciom powrotu do środowiska rodzinnego

- Dzięki podjętym działaniom w zakresie wspierania i pracy z rodziną naturalną w 2011 r. do domu rodzinnego powróciło **104** dzieci, w tym:
 - 65 przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
 - 28 przebywających w rodzinach zastępczych,
 - 11 przebywających w Oddziale Preadopcyjnym.

Pobyt dzieci w całodobowych formach opieki

W całodobowych formach opieki na terenie Łodzi w roku 2011 łącznie przebywało **2494** dzieci. (889 placówki opiekuńczo-wychowawcze, 1551 rodziny zastępcze, 54 oddział preadopcyjny).

Ponadto, w placówkach i rodzinach zastępczych poza Łodzią umieszczonych było **275** dzieci pochodzących z Łodzi (77 dzieci w ramach porozumień w placówkach i 198 dzieci w ramach porozumień w rodzinach zastępczych).

Łącznie w 2011 r. opieką całodobową zostało objętych 2769 dzieci pochodzących z Miasta Łodzi.

Kontynuacja projektu systemowego „Nowy obraz pomocy społecznej w Łodzi”.

Projekt, poprzez zastosowanie wobec klientów pomocy społecznej kompleksowego wsparcia, obejmującego podnoszenie umiejętności społecznych, zawodowych i edukacyjnych, a także zdrowotnych, kształtuje kluczowe dla osób powracających lub wkraczających na rynek pracy kompetencje, przyczynia się do aktywizacji osób, które znajdują się poza nurtem życia zawodowego i społecznego od wielu lat. Długofalowym celem projektu „Nowy obraz pomocy społecznej” jest ograniczenie sfery ubóstwa i wykluczenia społecznego wśród klientów pomocy społecznej, a także rozbudzanie świadomości obywatelskiej, wspieranie inicjatyw i partnerstw lokalnych. Szczegółowe działania podejmowane w 2011 r. oraz efekty realizacji projektu opisane zostały w części IX Sprawozdania „Pomoc osobom i rodzinom z problemem bezrobocia”.

Pomoc repatriantom przybyłym do Łodzi z Republiki Kirgiskiej

W roku 2011 w ramach podjętych przez Radę Miejską w Łodzi Uchwał w 2010r

- Nr LXXXIII/1460/10 z dnia 31 marca 2010 r,
- Nr XCI/1621/10, Nr XCI/1622/10, Nr XCI/1623/10 z dnia 7 lipca 2010 r.

- w sprawie wyrażenia zgody na zapewnienie warunków do osiedlenia się nieokreślonej imiennie rodzinie repatriantów na terenie gminy zamieszkiwały 4 rodziny repatriantów z azjatyckiej części byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, z Republiki Kirgiskiej.

Ze środków przekazanych przez Miasto repatriantom wypłacano świadczenia na pokrycia kosztów utrzymania rodzin, przez okres zgodny z wydaną decyzją (środki finansowe na pomoc znalazły pokrycie w dochodach Miasta Łodzi z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych).

Zapewnieniu z zasobów komunalnych Miasta Łodzi, na podstawie umowy najmu zawartej na czas nieoznaczony, lokalu mieszkalnego oraz udzieleniu świadczenia w formie rzeczowej związanej z zakupem wyposażenia mieszkań (środki finansowe pochodziły z dotacji budżetowej przyznanej Miastu na podstawie porozumienia zawartego z Wojewodą Łódzkim),

Wszystkie rodziny repatriantów od przyjazdu do Polski chętnie współpracują z pracownikami socjalnymi. Dążą do osiągnięcia samodzielności ekonomicznej i przy załatwianiu spraw urzędowych. Mają w pełni sprecyzowane plany na przyszłość. Największy problem stanowi brak pracy i bardzo wysokie koszty utrzymania mieszkań. Bardzo słaba znajomość języka polskiego.

Pozyskanie dodatkowych pomieszczeń z przeznaczeniem na Klub Integracji Społecznej i Punkty Pracy Socjalnej

W celu poprawy sytuacji lokalowej Punktów Pracy Socjalnej, w których dyżurują pracownicy socjalni i w których przyjmowani są klienci pomocy społecznej, Dyrekcja MOPS oraz Kierownicy Filii podejmowali działania zmierzające do pozyskania nowych lokali.

Na skutek podjętych działań od lipca 2011r do dyspozycji MOPS Filia Łódź-Górna został przekazany lokal przy ul. Paderewskiego 47 sąsiadujący z istniejącym już Punktem Pracy Socjalnej. Po przeprowadzeniu remontu w pozyskanych pomieszczeniach zostanie utworzony Klub Integracji Społecznej oraz miejsca pracy dla terenowych pracowników socjalnych umożliwiające rozgęszczenie i poprawę warunków pracy.

Nowe pomieszczenia na Punkt Pracy Socjalnej zostały również pozyskany przy ul. Wróblewskiego 18.

XVIII. Działania planowane na rok 2012

W roku 2012 planowane jest:

- Przeprowadzenie Reorganizacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi polegającej na przekształceniu 5 Filii MOPS w 3 Wydziały Pracy Środowiskowej.
- Utworzenie Wydziału Wspierania Rodzinnej Pieczy Zastępczej realizującego koncepcję scentralizowania obsługi zadań z zakresu wspierania rodzin zastępczych i ujednolicenia zasad przyznawania świadczeń dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków na terenie gminy.
- Przyjęcie w drodze uchwały Rady Miejskiej w Łodzi „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Łodzi na lata 2012-2014” i „Programu Wspierania Rodziny w Mieście Łodzi na lata 2012-2014” oraz podjęcie zadań przewidzianych do realizacji na rok 2012.
- Przyjęcie uchwały Rady Miejskiej w Łodzi w sprawie umarzenia, odraczania terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.
- Pozyskanie z zasobów gminy przez Dom Dziecka Nr 8 oraz Dom Dziecka Nr 1 odpowiednich lokali na prowadzenie grup usamodzielniających stanowiących formę organizacyjną placówki.
- Pozyskiwanie, w miarę możliwości, dodatkowych miejsc w placówkach socjalizacyjnych oraz rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów, w celu zabezpieczenia łódzkich dzieci oczekujących na umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej.
- Uzyskanie zezwoleń wojewody na prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych od 01.01.2013 r.
- Podjęcie działań w kierunku przygotowania, opracowania i przeprowadzenia reorganizacji w Domach Pomocy Społecznej.
- Kontynuacja projektu systemowego „Nowy obraz pomocy społecznej w Łodzi”. Badanie efektywności działań podjętych w ramach projektu w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i skuteczności przeprowadzonych szkoleń.
- Utworzenie przy Wydziałach Pracy Środowiskowej MOPS w Łodzi, Klubów Integracji Społecznej, których celem będzie aktywizacja osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo. W klubach będą pracować pracownicy socjalni, terapeuci, pedagodzy i doradcy zawodowi, trenerzy pracy, streetworkerzy wykorzystując przy tym potencjał MOPS i jego zaplecze techniczne.
- Utworzenie Zespołu ds. Zamówień Publicznych przygotowującego i realizującego zamówienia publiczne dla całego MOPS.
- Kontynuacja adaptacji pomieszczeń przy ul. Paderewskiego 47 z przeznaczeniem na działalność Klubu Integracji Społecznej oraz pomieszczeń dla pracowników socjalnych.
- Kontynuowanie współpracy z podmiotami wspomagającymi pomoc społeczną.

- Uzupełnienie etatów w rejonach opiekuńczych – zatrudnienie terenowych pracowników socjalnych z wykorzystaniem środków z EFS.
- Wprowadzenie w Wydziałach Pracy Środowiskowej specjalizacji ukierunkowanej na pracę z rodzinami, w których znajdują się dzieci do ukończenia 18 roku życia.
- Podnoszenie kwalifikacji pracowników poprzez udział w szkoleniach pogłębiających posiadaną wiedzę i doskonalących metody pracy.
- Uczestnictwo MOPS w Łodzi w przygotowaniu i organizacji II Międzynarodowego Festiwalu Wolontariatu „Kontakt”.

XIX. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

W celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w roku 2012 niezbędne jest :

- Zabezpieczenie środków finansowych na zwiększenie zatrudnienia w grupie terenowych pracowników socjalnych

Aby móc w 2012 r. aplikować o środki unijne w ramach POKL – u na kontynuację realizowanego przez MOPS projektu systemowego „Nowy obraz pomocy społecznej w Łodzi” niezbędne jest osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia w grupie terenowych pracowników określonego w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej tzn. 1 pracownik socjalny powinien przypadać na 2 000 mieszkańców. W oparciu o prognozowaną liczbę mieszkańców Miasta Łodzi która na dzień 31.12.2011 r. wynosiła 726 217 w MOPS powinno być zatrudnionych 364 pracowników.

W budżecie MOPS na rok 2012 zabezpieczone są środki na wynagrodzenia 312 pracowników terenowych (etatów). Ponieważ 40 pracowników zatrudnionych będzie w ramach projektu systemowego.

Na zatrudnienie tych pracowników niezbędne są środki finansowe w wysokości **1 724 976 zł** (40 etatów x 3000 zł x 12 m-cy = 1 440 000 zł x 119,79% ZUS = 1 724 976 zł) – przy założeniu, że zatrudnienie nastąpi po przeprowadzonym skutecznie procesie rekrutacji tj. od m-ca stycznia 2012 r.

- Zwiększenie środków finansowych na utrzymanie mieszkańców Łodzi przebywających w domach pomocy społecznej mieszczących się na terenie innych powiatów.

Z uwagi na niewystarczającą ilość miejsc w domach pomocy społecznej usytuowanych na terenie Łodzi (przede wszystkim miejsc dla osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie) konieczne jest kierowanie, a następnie umieszczanie mieszkańców Miasta w domach pomocy społecznej poza powiatem.

Biorąc pod uwagę liczbę osób już przebywających w domach pomocy społecznej, oczekujących na umieszczenie (posiadających decyzję kierującą) jak również oczekujących na skierowanie do domów poza Łodzią z przewidywanym terminem umieszczenia w 2012 r. środki niezbędne na realizację zadania w 2012 r. powinny wynosić **4 920 938,36 zł**. według planu kwota przewidziana na ten cel wynosi **3 659 763,00 zł**. Różnica między rzeczywistymi potrzebami i planem stanowi kwotę **1 261 175,36 zł**

▪ Zabezpieczenie środków na realizację świadczeń z pomocy społecznej		
• Zasiłki stałe	-	21 429 000,00
• Zasiłki okresowe	-	23 778 000,00
• Składki na ubezpieczenie zdrowotne	-	1 806 872,31
• Apteka komunalna	-	1 534 000,00
• Zasiłki celowe	-	6 809 000,00
• program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	-	22 536 765,00
• Usługi opiekuńcze	-	14 575 990,00
• <u>Specjalistyczne usługi opiekuńcze</u>	-	<u>763 749,00</u>
Łącznie	-	93 233 376,31

Łódź, dnia 28.05.2012 r.

Sporządziła
 Anna Rosławska
 Oddział Koordynacji i Nadzoru MOPS

Struktura wydatków MOPS za okres 1.01 - 31.12.2011r.

L.p.	Rodzaj zadania nazwa zadania	Zadania zlecone gminie	Zadania własne gminy	Zadania zlecone powiatowi	Zadania własne powiatu	Zadania na podstawie porozumień powiat	Zadania na podstawie porozumień gmina	Zadania na podstawie porozumień z organami administracji rządowej - powiat	OGÓLEM	Uwagi
1.	Zasilki (stałe, okresowe, celowe)		46 132 874,43						46 132 874,43	
2.	Rządowy Program - Posilek dla potrzebujących"		12 980 478,59						12 980 478,59	
3.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne oraz świadczenia dla osób nie objętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego		1 703 811,35	246 473,60					1 950 284,95	
4.	Projekt EFS "Nowy obraz pomocy społecznej w Łodzi"		6 606 245,01						6 606 245,01	w kwocie 6.606.245,01 zł ujęte są składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za beneficjentów projektu w kwocie 42.160,98 zł
5.	Domy dziennego pobytu		6 390 319,97						6 390 319,97	
6.	Domy dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych, porozumienie z Gminą Tuszyń (pobyt dziecka w domu dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych)		2 669 836,89				24 898,56		2 694 735,45	
7.	Schronisko dla bezdomnych kobiet		549 118,95						549 118,95	

8.	Terenowe ośrodki pomocy społecznej, Wydatki na utrzymanie ośrodków pomocy społecznej, Dodatek do wynagrodzeń oraz dofinansowanie kosztów szkolenia dla pracowników socjalnych, Obsługa zadań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych		30 754 212,73						30 754 212,73	
9.	Mieszkania chronione		747 616,30						747 616,30	
10.	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	582 420,00	13 550 584,38						14 133 004,38	
12.	Apteka komunalna		880 984,91						880 984,91	
13.	Świetlice środowiskowe		591 144,71						591 144,71	
14.	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - szkolenia członków zespołów interdyscyplinarnych		24 000,00						24 000,00	
15.	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - koordynowanie działań zespołów interdyscyplinarnych		18 246,73						18 246,73	
16.	Zapewnienie schronienia bezdomnym, świetlica dla bezdomnych,		1 828 700,00						1 828 700,00	
17.	Niepubliczne domy dziennego pobytu, prowadzenie Domu dziennego pobytu w dzielnicy Łódź - Bałuty		367 184,00						367 184,00	
18.	Dożywianie dzieci w szkołach		2 803 414,74						2 803 414,74	

19.	Autobus dla bezdomnych i potrzebujących		57 592,00						57 592,00	
20.	Obchody Łódzkich Dni Rodziny		31 200,73						31 200,73	
21.	Prowadzenie punktu pomocy charytatywnej		19 941,00						19 941,00	
22.	Europejski Program Pomocy Żywnościowej PEAD		33 128,00						33 128,00	
23.	Program Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w Mieście Łodzi - wspieranie rodzin z "grupy ryzyka"		960 843,86						960 843,86	
24.	Pomoc repatriantom w ramach programu "RODAK"		140 228,72						140 228,72	
25.	Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii		110 000,00						110 000,00	
26.	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - tanie żywnie dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym		179 999,90						179 999,90	
27.	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - organizacje pozarządowe		1 815 627,00						1 815 627,00	
28.	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Centrum Integracji Społecznej		123 840,00						123 840,00	

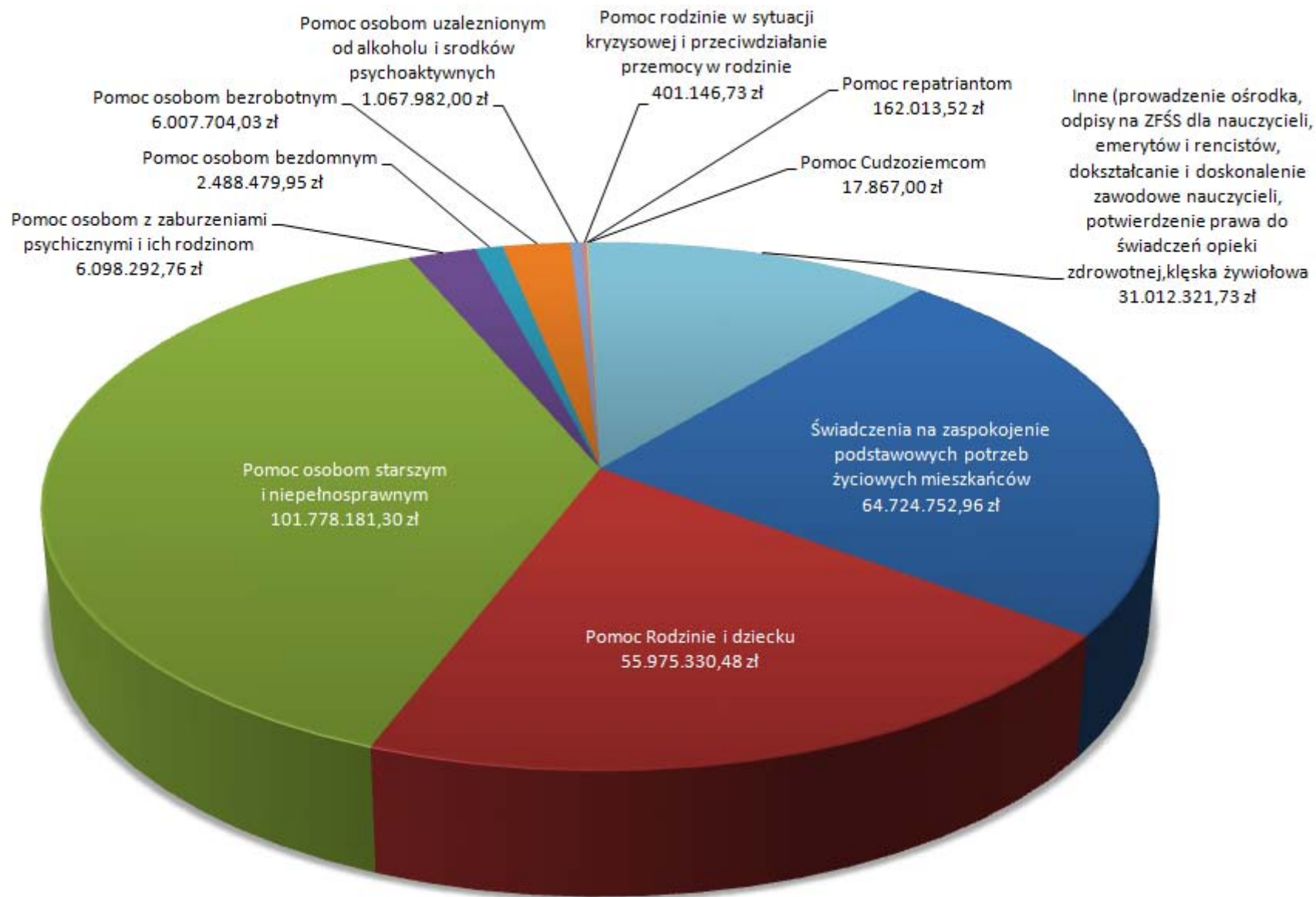
29.	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - szkolenia dla pracowników samorządowych i instytucji realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych		45 000,00					45 000,00	
30.	Pomoc dla repatriantów			21 784,80				21 784,80	
31.	Koszty wydawania decyzji	86 998,00						86 998,00	
32.	Wynagrodzenie dla opiekuna prawnego	209 135,39						209 135,39	
33.	Środowiskowe Domy Samopomocy	2 170 202,31						2 170 202,31	
34.	Wyплаты zasiłków celowych w wyniku skutków klęsk żywiołowych	10 000,00						10 000,00	
35.	Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności			1 473 670,79				1 473 670,79	
36.	Pomoc dla cudzoziemców			17 867,00				17 867,00	
37.	Pobyty dzieci cudzoziemców w całodobowych placówkach opiekuńczo - wychowawczych			66 802,00				66 802,00	
38.	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			313 900,00				313 900,00	
39.	Sfinansowanie przez Powiat Łódź kosztów uczestnictwa mieszkańców Łodzi w Warsztatach Terapii Zajęciowej położonych na terenie innego powiatu niż Powiat Łódź					66 591,92		66 591,92	

40.	Sfinansowanie kosztów uczestnictwa mieszkańców innego Powiatu niż Powiat Łódź w Warsztatach Terapii Zajęciowej położonych na terenie Łodzi					22 605,00			22 605,00	
41.	Środki przekazywane na pokrycie kosztów utrzymania wychowanków będących mieszkańcami Powiatu Łódź umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych działających na terenie innych powiatów					2 364 816,44			2 364 816,44	
42.	Środki przeznaczone na sfinansowanie kosztów utrzymania w łódzkich placówkach opiekuńczo - wychowawczych dzieci będących mieszkańcami innych powiatów niż Powiat Łódź					792 752,91			792 752,91	
43.	Środki przeznaczone na pokrywanie wydatków na dziecko - mieszkańca innego powiatu niż Powiat Łódź umieszczonego w rodzinie zastępczej zamieszkałej na terenie Łodzi					667 334,48			667 334,48	W tym składki zdrowotne 6 831,18 zł
44.	Środki przeznaczone na pokrywanie wydatków na dziecko - mieszkańca Łodzi umieszczonego w rodzinie zastępczej zamieszkałej na terenie innego powiatu niż Powiat Łódź					1 755 255,00			1 755 255,00	
45.	Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej (wyposażenie mieszkania usamodzielnienia)							65 435,00	65 435,00	
46.	Organizowanie dla niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych (zawodowych - niezawodowych) oraz dzieci w nich umieszczonych zajęć psychoedukacyjnych							20 000,00	20 000,00	

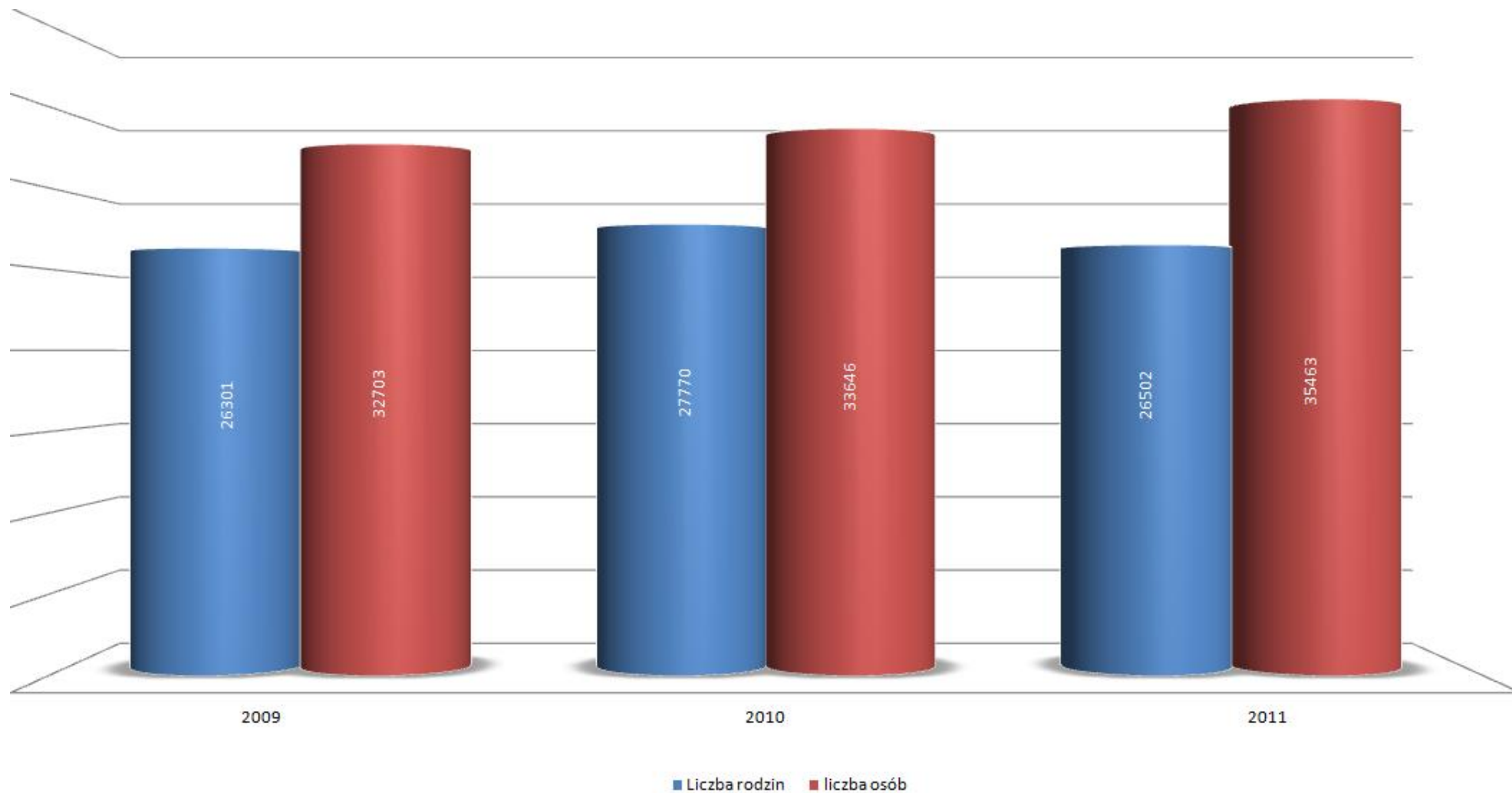
47.	Placówki opiekuńczo - wychowawcze publiczne				28 622 660,60				28 622 660,60	
48.	Placówki opiekuńczo - wychowawcze niepubliczne				1 392 206,00				1 392 206,00	
49.	Prowadzenie NDD d D. Chorych				318 321,00				318 321,00	
50.	Przystanek "13"				26 320,00				26 320,00	
51.	Placówki opiekuńczo - wychowawcze (zagospodarowanie w formie rzeczowej)				168 941,00				168 941,00	
52.	Placówki opiekuńczo - wychowawcze (kontynuowanie nauki i pomoc pieniężna na usamodzielnienie)				1 248 320,75				1 248 320,75	
53.	Domy pomocy społecznej				68 571 372,92				68 571 372,92	
54.	Ośrodek Wsparcia dla Rodzin				343 411,00				343 411,00	
55.	Rodziny zastępcze (pomoc pieniężna)				13 014 332,22				13 014 332,22	
56.	Rodziny zastępcze (pomoc rzeczowa)				205 587,00				205 587,00	
57.	Jednostki Specjalistycznego Poradnictwa socjalnego i interwencji kryzysowej				346 264,00				346 264,00	
58.	Prowadzenie jednostki specjalistycznego poradnictwa dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin				34 560,00				34 560,00	
59.	Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze				366 057,00				366 057,00	
60.	Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli				44 908,00				44 908,00	

61.	Koszty uczestnictwa mieszkańców Łodzi w Warsztatach Terapii Zajęciowej				447 579,00				447 579,00		
62.	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli emerytów i rencistów				116 203,00				116 203,00		
63.	Program Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w Mieście Łodzi - wzmocnienie rodziny naturalnej oraz rozwój opieki zastępczej				2 615 392,85				2 615 392,85	W kwocie tej zostały ujęte: składka na ubezpieczenie zdrowotne 97 918,19 zł, oraz wynagrodzenie dla rodzin 1 405 798,09 zł	
	Ogółem	3 058 755,70	132 116 174,90	2 140 498,19	117 882 436,34	5 669 355,75	24 898,56	85 435,00	260 977 554,44		
Ogółem wydatki MOPS							260 977 554,44zł				

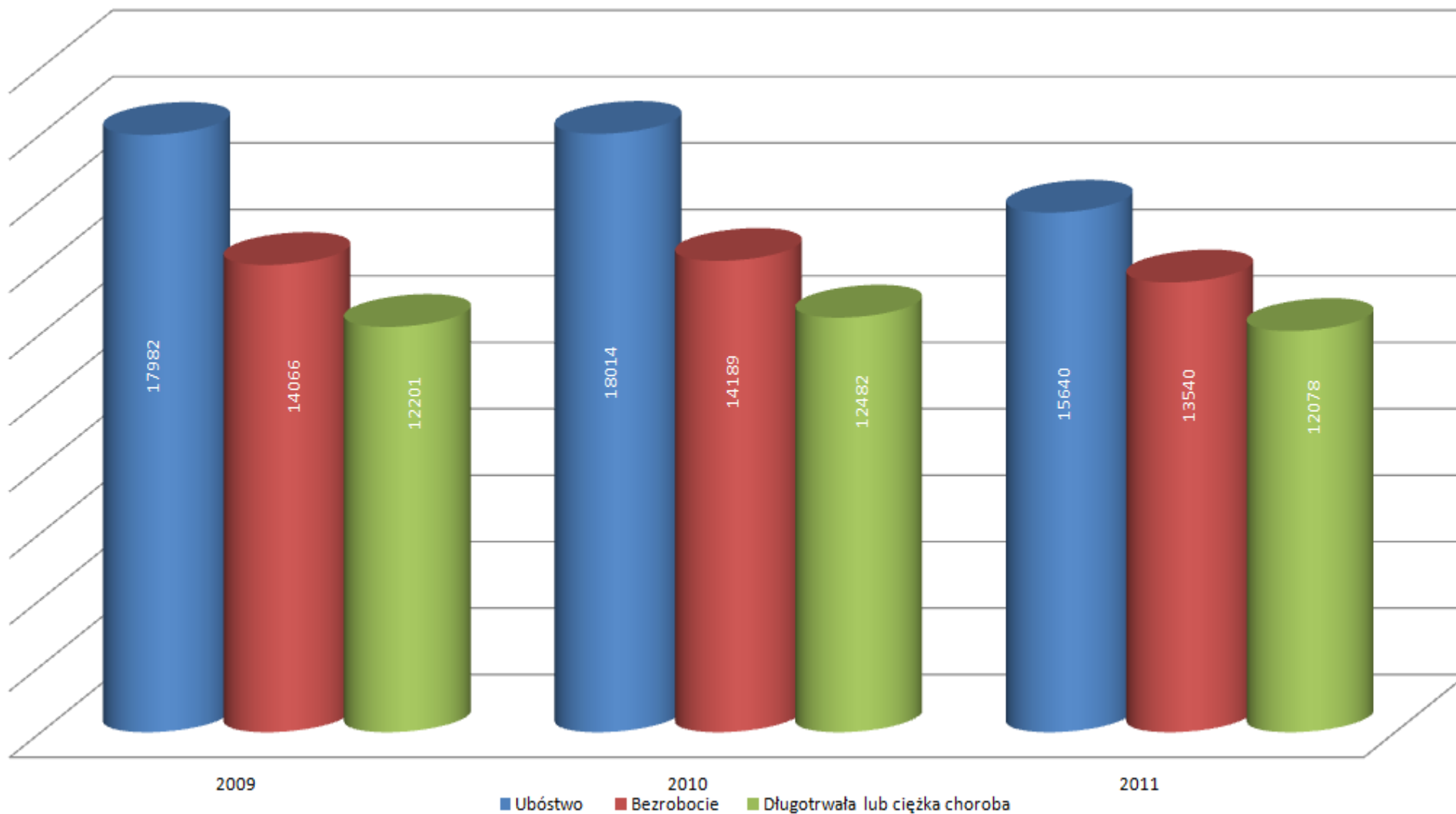
Struktura wydatków MOPS w Łodzi – 2011

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2009-2011

Najczęstsze powody przyznania pomocy w latach 2009-2011

Liczba rodzin zastępczych w latach 2009-2011

